

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра _____ дошкільної освіти _____

**КОМПЛЕКС НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ХУДОЖНЯ ПРАЦЯ ТА ОСНОВИ ДИЗАЙНУ

Для освітньо-професійної програми «Дошкільна освіта»
спеціальності Дошкільна освіта

Автор: доцент Березіна О.О.
(посада, прізвище та ініціали)

Затверджено на засіданні кафедри протокол № 1 від «27» серпня 2019 р.

Зміст КНМЗНД

1. Навчальна програма дисципліни «Художня праця та основи дизайну»
2. Робоча програма навчальної дисципліни «Художня праця та основи дизайну»
3. Навчальний контент (програмовий зміст)
4. Методичні рекомендації до проведення семінарських занять
5. Засоби діагностики навчальних досягнень студентів:
 - а) питання для поточного контролю (модульна контрольна робота);
 - б) перелік питань, що виносяться на екзамен;
 - в) завдання для комплексної контрольної роботи.
6. Інформаційні матеріали бібліотеки по забезпеченню навчальними підручниками (посібниками) з дисципліни «Художня праця та основи дизайну»

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра дошкільної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри

Брежнева О.Г.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПО.Н.12 Художня праця та основи дизайну

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Освітньо-професійна програма Дошкільна освіта

(назва)

спеціальність 012 Дошкільна освіта

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____

(назва спеціалізації)

факультет філології та масових комунікацій

(назва факультету)

2019 – 2020

Робоча програма Художня праця та основи дизайну

(назва навчальної дисципліни)

для студентів IV курсу ОПІ Дошкільна освіта

спеціальністю 012 Дошкільна освіта

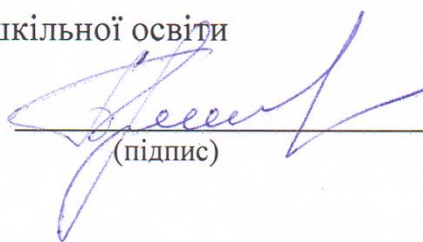
Розробники: Березіна О.О., к.п.н., доцент кафедри дошкільної освіти

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри дошкільної освіти

Протокол від “27” серпня 2019 року, № 1

Завідувач кафедри дошкільної освіти

(підпис)

(Брежнєва О.Г.)
(прізвище та ініціали)

©Березіна О.О., 2019 рік
© МДУ, 2019 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань <u>01 Освіта / Педагогіка</u> (шифр і назва)	Нормативна	
Модулів – 2	ОПП <u>Дошкільна освіта</u> Спеціальність: <u>012 Дошкільна освіта</u>	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		4-й	4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання <u>Реферат</u> (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 180		7-й	7-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 6 самостійної роботи студента - 2	Освітній рівень: <u>перший</u> (бакалавр)	30 год.	10 год.
		Практичні, семінарські	
		30 год.	10 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		45 год.	67 год.
		Індивідуальні завдання:	
		2 год.	2 год.
Вид контролю:			
екзамен			

Примітка:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 40:60

для заочної форми навчання – 25:75

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Програма з навчального курсу «Художня праця та основи дизайну» розроблена для студентів IV курсу спеціальності «Дошкільна освіта». Ця дисципліна є складовою частиною загальної підготовки майбутнього вихователя. Готовність майбутнього випускника до здійснення навчально-виховного процесу, спрямованого на ознайомлення дітей дошкільного віку з особливостями естетичного сприймання творів образотворчого мистецтва й оволодіння ними художньою працею розглядається в контексті загальної характеристики професійно значущих якостей вихователя.

Художня праця – гуманітарна дисципліна, яка поєднує в собі технологію ручної та механічної обробки різних матеріалів з художньо-декоративною діяльністю та основами дизайну.

Мета курсу – підготовка майбутніх вихователів до практичної реалізації означеного завдання у процесі організації посиленої господарсько-трудової діяльності дітей у дошкільному навчальному закладі. Набуття ними художньо-графічної та проектно-художньої культури під час розробки навчальних дизайн-проектів та проектно-технологічної культури під час втілення творчого задуму в матеріалі у процесі навчальної дизайн-діяльності.

Завдання курсу:

- засвоєння студентами технологічних прийомів обробки різних матеріалів;
- озброєння студентів необхідними практичними вміннями й навичками виготовлення та художнього оформлення виробів;
- розвиток художнього сприйняття: вміння відчувати колір, форму, усвідомлювати емоційну виразність об'єкту, здійснювати відбір засобів, що дозволяють передавати його образний зміст;
- застосування набутих знань, вмінь і навичок при виконанні творчих завдань;
- оволодіння методикою навчання художньої праці дітей дошкільного віку;
- виховання у студентів активності, самостійності, прагнення до творчості;
- художньо-естетичне виховання через власну декоративну та творчу діяльність, розвиток та ціннісна орієнтація на традиціях народного мистецтва України.

Студент повинен знати:

- завдання трудового навчання і виховання, вимоги до нього, організацію художньої праці;
- зміст трудового навчання, методику проведення занять з художньої праці;
- загальні основи сучасного виробництва, художньої промисловості України;
- мати уявлення про характер праці робітників, майстрів народних промислів, зайнятих обробкою різних матеріалів;

- види різних матеріалів, їх властивості, технологію їх виготовлення, обробки і застосування;
- назви інструментів, що використовуються при обробці матеріалів, їх будову, призначення, прийоми користування;
- правила безпечної праці при обробці різних матеріалів, вимоги гігієни праці;
- основи художнього конструювання виробів, конструктивні особливості виготовлення виробів;
- види декоративно-ужиткового мистецтва та народних промислів;
- підприємства художніх промислів України.

Студент повинен вміти:

- володіти методикою трудового навчання та основ дизайну і проводити відповідні заняття, реалізуючи принципи трудового виховання при використанні різних форм і методів навчання;
- організовувати художню працю на заняттях та в повсякденному житті дитячого садка спираючись на наукову основу, формувати поняття про сучасне виробництво, характер праці виробників різних професій;
- організовувати і проводити роботу з декоративно-ужиткового мистецтва, народних промислів, художнього конструювання виробів.
- користуючись інструментами для обробки матеріалів виконувати технологічні операції та прийоми;
- дотримуватись правил безпечної праці і вимог гігієни праці;
- читати схеми, креслення виробів, складати схеми;
- виконувати макетування архітектурних споруд.

Творчий підхід до здійснення навчально-виховної діяльності, розвиток пізнавальної активності студентів, формування у студентів позитивної мотивації щодо вивчення курсу «Художня праця та основи дизайну» забезпечується використанням таких методів і прийомів:

- творчі пошукові завдання;
- реферування літератури з проблеми, що вивчається;
- підготовка наочно-методичних посібників та творчих виробів для роботи з дітьми.

Удосконалення методичної підготовки майбутнього фахівця відбувається під час проходження педагогічної практики.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи курсу «Художня праця та основи дизайну»

Тема 1. Завдання курсу «Художня праця та основи дизайну».

Тема 2. Психолого-педагогічні основи художньої праці дошкільників.

Тема 3. Дизайн – мистецтво формування естетичного середовища.

Змістовий модуль 2. Організація художньої праці з дітьми дошкільного віку.

Тема 4. Робота дошкільників з папером та картоном.

Тема 5. Робота з природним та різним матеріалом.

Тема 6. Робота з нитками та тканиною.

Тема 7. Технологія переплетень та в'язання.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усьо го	у тому числі					усьо го	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи курсу «Художня праця та основи дизайну»												
Тема 1. Завдання курсу «Художня праця та основи дизайну»	9	6	2	-	-	5	13	2	-	-	-	12
Тема 2. Психолого-педагогічні основи художньої праці дошкільників	16	4	2	-	-	10	15	1	2	-	-	12
Тема 3. Дизайн – мистецтво формування естетичного середовища	16	6	6			10	16	2	2			13
Разом за змістовим модулем 1	41	16	10	-	-	25	44	5	4	-	-	37
Змістовий модуль 2. Організація художньої праці з дітьми дошкільного віку												
Тема 4. Робота дошкільників з папером та картоном	9	4	6	-	-	5	10	1	1	-	-	8
Тема 5. Робота з природним матеріалом	9	4	4	-	-	5	10	1	1	-	-	8
Тема 6. Робота з тканиною	9	2	4			5	11	1	2			8
Тема 7. Технологія переплетень та в'язання	13	4	6			5	10	2	2			6
Разом за змістовим модулем 2	40	14	20	-	-	20	41	5	6	-	-	30
Усього годин	81	30	30	-	-	45	85	10	10	-	-	67
Модуль 2												

ІНДЗ	9	-	-	-	2	-	5	-	-	-	2	-
Усього годин	180	30	30	-	2	92	180	10	10	-	2	126

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Дизайн розвивального простору в умовах ЗДО	6	2
2	Виготовлення площинних виробів	2	1
3	Виготовлення об'ємних виробів	2	1
4	Орігамі в ЗДО	4	1
5	Посібники для рухливих ігор і святкових ранків. Театральні маски	4	2
6	Робота з нитками та тканиною	4	1
7	Виготовлення м'якої іграшки	4	1
8	В'язання амигурумі та інших виробів переплетень	4	1
Всього		30	10

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Психолого-педагогічні основи художньої діяльності дошкільників: 1. Вивчити літературу з проблеми формування конструктивних вмінь дошкільників в процесі роботи з різними матеріалами (З.В.Лиштван, Н.П.Сакуліна, В.П.Ждан та інші). 2. Вивчити досвід роботи одного з закладів дошкільної освіти щодо організації та керівництва самостійною художньою діяльністю дітей. Здійснити аналіз дитячих робіт	16 / 21
2	Дизайн розвивального простору дитини: 3. Створити схему-макет дизайну розвивального простору дітей в умовах закладу дошкільної освіти. Представити у зручній для сприймання формі. Долучити опис та пояснення кожних компонентів дизайну. 4. Змайструвати будь-який елемент дизайну розвивального простору дітей в умовах закладу дошкільної освіти (на вибір студента).	16 / 21
3	Робота дошкільників з папером та картоном: 5. Скласти схеми нових варіантів виготовлення іграшок (не менше 3-х). 6. Дібрати тематику виробів для дітей різних вікових груп. Скласти конспекти занять з конструювання з паперу в різних вікових групах.	15 / 21
4	Робота з природним матеріалом: 7. Дібрати тематику виробів для дітей в усіх вікових групах (не менше 10 для кожної групи – група раннього	15 / 21

	віку, I молодша група, II молодша група, середня група, старша група). Представити у формі таблиці. 8. Створити схеми виготовлення виробів з різних матеріалів (не менше 3-х).	
5	Робота з тканиною: 9. Пошити творчі вироби з використанням основних ручних швів. 10. Дібрати ілюстративний матеріал про різновиди народного художнього ткацтва та особливості українського національного одягу, характерні для різних регіонів України.	15 / 21
6	Технологія переплетень та в'язання: 11. Змайструвати будь-який в'язаний виріб для використання у роботі з дітьми дошкільного віку. 12. Дібрати схеми виготовлення виробів за технологією переплетень та в'язання (не менше 3-х).	15 / 21
	Разом	92 / 126

7. Індивідуальні завдання

Обов'язковим видом самостійної і науково-дослідної роботи студента є індивідуальне навчально-дослідне завдання, яке передбачене програмою навчальної дисципліни. ІНДЗ є окремим змістовим модулем, що оцінюється як частина навчального курсу. ІНДЗ – індивідуальне завдання, що передбачає вирішення конкретної практичної навчальної задачі з використанням відомого та самостійно вивченого теоретичного матеріалу. Таке завдання сприяє поглибленню та розширенню теоретичних знань студентів, розвивають навички самостійної роботи з навчальною та науковою літературою. Робота реферативного характеру повинна починатись з викладу сутності проблеми. У вступі обґрунтовується актуальність теми, її особливості, наукова і практична значущість. В основному розділі аналізуються теоретичні, експериментальні дослідження, зазначається - хто з учених вивчав цю проблему, які ідеї пропагував. Визначається основний зміст проблеми, фактори її, що її обумовлюють. Наводиться аналіз аспектів проблеми, які розглядалися вченими. Визначається межі дослідження проблеми, з'ясовуються причини її недостатньої розробленості, проблемні питання, недоліки практики, тощо У висновках подаються методичні поради щодо усунення недоліків практики, висловлюються власні думки щодо перспектив розв'язання проблеми. Список літератури містить публікації за остання 5-10 років.

Обсяг ІНДЗ - 15-20 сторінок. Максимальна оцінка за виконання і захист ІНДЗ становить 20 балів і входить до складу підсумкової оцінки за вивчення навчального курсу «Художня праця та основи дизайну».

Система оцінювання ІНДЗ

№ п/п	Критерії оцінювання, виконаної роботи	Максимальна бальна оцінка за критеріями
1.	Обґрунтування актуальності обраної теми,	2

	його відповідність темі	
2.	Глибина аналізу досліджуваної проблеми, логіка викладення матеріалу: визначення сучасного стану проблеми і перспективність її для сучасних ЗДО; Обізнаність у науковій, методичній літературі, широта використаних авторських позицій, власне бачення розв'язання питання	5
3.	Аргументованість висновків, значущість методичних порад сформульованих студентом самостійно	2
4.	Оформлення роботи	1
Загальна кількість балів		10

Шкала відповідності оцінок за ІНДЗ

Рівні виконання ІНДЗ	Кількість набраних студентом балів
Високий	До 10 балів
Достатній	5-8 балів
Середній	4-3 балів
Низький	Нижче 2 балів

Характеристика рівнів виконання ІНДЗ.

Високий рівень виконання (до 10 балів): робота містить всі структурні компоненти. Наявна висока аргументованість висновків. Основна наукова інформація систематизована і представлена в описі. Методичні поради і висновки ґрунтовні, аргументовані. Наявне власне бачення проблеми дослідником, глибоке її знання. Науковий і фактичний матеріал оформлений аргументовано і доказово. Показані вміння самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати інформацію, користуватись джерелами інформації. Робота має творчий характер.

Достатній рівень виконання (15– 18 балів): Робота містить всі структурні компоненти. Основна наукова інформація систематизована і представлена в описі. Студент виявив знання в обсязі означеної проблеми. Володіє розумовими операціями аналізу, синтезу, узагальненням, вміє робити висновки. Матеріал роботи представлений логічно, обґрунтовано. Студент здатний самостійно опрацьовувати матеріал і оформлювати його у цілісну роботу, але не вистачає власних суджень, свого бачення щодо розв'язання обраної теми роботи.

Середній рівень виконання (10-15 балів): студент виявляє вміння працювати з науковими, методичними джерелами. Має окремі труднощі в узагальненні та систематизації матеріалу. Методичні поради незмістовні. Відсутнє власне бачення розв'язання проблеми. Робота має більш описовий, ніж аналітичний характер.

Низький рівень виконання (нижче 10 балів): Неякісне оформлення роботи. Студент відтворює незначну частину завдання, діє в межах поставлених умов, але виконання їх поверхове. Показує незнання спеціальної термінології. Не вміє

здійснювати аналітичний опис наукового матеріалу. Має нечітке уявлення про проблему, що вивчається.

Нижче представлена тематика ІНДЗ, яка може розглядатися як орієнтовна. Кількість таких завдань повинна дорівнювати кількості студентів в академічній групі, щоб запобігти повторення, дублювання матеріалу і забезпечити самостійність у виконання творчих завдань.

Орієнтовна тематика індивідуальних навчально-дослідних завдань з художньої праці та основ дизайну:

1. Історія виникнення та значення оригамі для розвитку дитини.
2. Робота з лоскутами.
3. Вишивання за п'яльцями.
4. Азбука макраме.
5. Робота з пап'є-маше.
6. Палітурні роботи.
7. Вирізування за шаблоном.
8. Матеріал і найпростіші способи праці.
9. Робота з металом.
10. Робота з пластмасою.
11. Робота з деревиною.
12. Глина та пластилін.
13. Робота з покидьковим матеріалом.
14. Методика виготовлення іграшок з природного матеріалу.
15. Художня праця в тісному контакті з родиною.
16. Основи художньої обробки різних матеріалів.
17. Правила безпеки роботи дошкільників з різноманітним матеріалами.
18. Робота з м'якою іграшкою в закладі дошкільної освіти.
19. Амігурумі – особливості використання у роботі з дітьми дошкільного віку.
20. Вироби з текстильних матеріалів.
21. Основи дизайну розвивального простору в умовах закладу дошкільної освіти.

8. Методи навчання

Курс містить два змістові модулі, передбачає проведення лекційних і практичних (семінарських) занять, а також організацію самостійної роботи студентів.

На лекції виносяться теоретичні питання, що забезпечують цілісне розуміння провідних проблем художньої праці та основ дизайну, закладають методологічні та наукові засади для подальшої самостійної роботи.

Семінарські та практичні заняття передбачають дискусії, проведення занять в лабораторних умовах, виготовлення творчих виробів, формування готовності студентів до практичної роботи з дітьми дошкільного віку, знайомству з технологією виготовлення творчих робіт з різних матеріалів, освоєння

нововведень, оволодіння основами дизайну розвивального простору закладу дошкільної освіти тощо.

9. Критерії оцінювання

В основі модульного контролю з художньої праці та основ дизайну лежить накопичення оцінок (балів) за певний період навчання. Цей період включає різні види діяльності студента: роботу на семінарських заняттях, виготовлення творчих виробів, виконання тестів, модульних контрольних робіт, написання рефератів, підготовку творчих і самостійних завдань та інше. Сума балів виступає в ролі кількісного показника якості роботи кожного студента. За основу оцінювання досягнень студентів використана 100 - бальна шкала.

Модуль 1 - поточного тестування - передбачає відпрацювання студентами матеріалу лекцій, семінарських занять за трьома змістовими модулями, а також проведення тестування наприкінці кожного змістового модуля. Модуль 2 - індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) - передбачає перевірку і захист роботи за певною темою.

10. Засоби оцінювання

Методи контролю: усний, письмовий, практичний, програмований.

Принципи контролю за успішністю: пред'явлення єдиних вимог; об'єктивність, систематичність, системність, індивідуальний характер контролю; диференційований контроль.

Функції контролю (контрольна, навчально-виховна, організаторська, розвивальна, стимулювальна, управлінська, діагностична, прогностична).

Форми контролю - усне чи письмове опитування, колоквиум, полілог, семінар, тестування, реферат, презентація, конспектування, складання анотацій, аналіз виготовлених робіт та проведених занять тощо.

Академічні успіхи студента визначаються за допомогою системи оцінювання, що використовується у закладі вищої освіти, реєструється з обов'язковим переведенням оцінок до національної шкали та шкали Європейської кредитно-трансферної та акумулюючої системи.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота							Сума
Змістовий модуль №1			Змістовий модуль № 2				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	100
14	14	14	14	14	15	15	

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
-------------------	-------------	-------------------------------

види навчальної діяльності		для екзамену, курсової роботи, практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Художня праця та основи дизайну» включає: методичний комплекс, який містить опорні конспекти лекцій, плани семінарських і практичних занять, поточні та контрольні тести, індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ), методичні рекомендації до їх виконання, нормативні документи та навчально-методичні посібники.

13. Рекомендовані джерела інформації

Базова

1. Андропова Л.А. Лоскутная мозаика. – М.: «Школа - пресс», 1993.
2. Антонович Є.А., Захарчук Г.В., Чугай Р.В., Станкевич М.С. Декоративно-прикладне мистецтво. – Львів: Світ, 1993.
3. Артемова Л.В. Колір. Форма. Величина. Число. – К.: Томіріс, 1997.
4. Богатеева З.А. Мотивы народных орнаментов в детских аппликациях. – М.: Просвещение, 1989.
5. Божко Л.М. Виховання дитячої уяви у художніх образах. / Інститут змісту і методів навчання. – К., 1997.
6. Виховання дошкільника в праці / Під ред.. З.Н.Борисової. – 2-е видання, доопрацьоване і доповнене. – К.: ВІПОЛ, 2002.
7. Гильман Р.А. Иголка и нитка в умных руках. – М.: Просвещение, 1985.
8. Гоман Л.А. Занятие по ручному труду в детском саду. Альбом с методическими указаниями. – К.: Рад.школа, 1982.
9. Гульянц Э.К., Базик И.Я. Что можно сделать из природного материала. – М.: Просвещение, 1991.
10. Гусакова А.М., Мишарева Е.И., Романина В.И. Методика трудового обучения. – М.: Просвещение, 1990.
11. Дитина. Програма виховання і навчання дітей дошкільного віку. – К.: Освіта, 1993.
12. Ерєменко Т.И. Кружок вязания крючком. – М.: Просвещение, 1984.
13. Ефимова А.В. Работа с мягкой игрушкой в начальных классах. – М.: Просвещение, 1987.

14. Ждан В.Ф. Занятие по художественному творчеству дошкольников: Альбом. – Киев: Рад.школа, 1988.
15. Казакова Т.Г. Развивайте у дошкольников творчество. - М.: Просвещение, 1985.
16. Калужька Л.В. Художня праця у дитячому садку: Конспект лекцій. – К.: ІСДО, 1995.
17. Кара-Васильєва Т. Українська сорочка: Альбом. – К.: Томі ріс, 1994.
18. Кириченко Н.Т., Науменко Т.І. Виховуємо мистецтво: Активізація творчості дошкільників засобами мистецтва: метод.посібник / Інститут змісту і методів навчання. – К., 1998.
19. Комарова Т.С. Методика обучения изобразительной деятельности и конструированию: Учеб.пособие для учащихся педагогических училищ. / Под ред. Т.С.Комаровой. – 2-е изд. Дораб. – М.: Просвещение, 1985.
20. Кришталева В.С. Вязание узоров крючком. – М.: Легпромбытиздат, 1987.
21. Кузьмина М. Азбука плетения. – М.: Легпромбытиздат, 1991.
22. Куцакова Л.В. Конструирование и ручной труд в детском саду. – М.: Просвещение, 1990.
23. Лиштван З.В.Конструирование. – М.: Просвещение, 1981.
24. Максимова М.В., Кузьмина М.А. Школа рукоделия. – М.: ЗАО Изд-во ЭКСМО – Пресс, 1999.
25. Перевертень Г.И. Самоделки из текстильных материалов. – М.: Просвещение, 1990.
26. Самостоятельная художественная деятельность дошкольников. / Под ред. Н.А.Ветлугиной. – М.: Педагогика, 1980.
27. Сухорукова Г.В., Ступак О.В. Українські витинанки. – К.: Грай лик, 1995.
28. Тарабазжна. Оригами и развитие ребёнка. Популярное пособие для родителей и педагогов. – Ярославль, 1998.
29. Тарабарина Т.И. Оригами и развитие ребёнка. – Ярославль: ООО «Академия развития», 1996.
30. Тарасенко С.Ф. Забавные поделки. – М.: Просвещение, 1992.
31. Ханашевич Д.Р. Подружки-рукодельницы. – М.: Малыш, 1981.
32. Щеглова С.В., Архипова Л.М., Андропова Г.В. Занимательные уроки труда. – Самара: Информационно-производственный центр, 1994.
33. Шевчук Л.Г. Альбом «Умелая иголочка». – Киев: «Грайлык», 1989.

Допоміжна

1. Веремійчик І.М. Методика трудового навчання в початковій школі: навч. посіб. /І.М. Веремійчик .–Тернопіль: ОСО Мальва,2004. -276 с.
2. Хорунжий В.І. Практикум в навчальних майстернях з методикою трудового навчання/ В.І.Хорунжий; - Тернопіль: СМП Астон , 2003.-220 с.
3. Шумєга С.С. Дизайн: навч.посіб. / С.С. Шумєга.- Київ, 2004. – 215с.
4. Ботюк О. Конструювання з паперу методом оригамі./О.Ботюк. – Тернопіль:Навчальна книга, 2002.
5. Калужька Л.В. Дивокрай. Вибрані дидактико-методичні матеріали у 2-х книгах для працівників дошкільних закладів.Кн.1/Л.В.Калужька.-Тернопіль: Мандрівець, 2005. – 320 с.

6. Альбом Українські костюми для ляльок. – К.:Реклама, 1982.
7. Бисер /Авт. – сост. Г.Дюмина – М.:ООО ИздательствоАстрель, 2001. – 256с.
8. Богатєєва З.А. Мотиви народних орнаментів в аплікаціях. / З.А. Богатєєв. - Москва: Просвещение, 1991.
9. Божко Л.А. Бисер. Издательство 3-е, испр. и допол./ Л.А. Божко. – М.: Мартин, 2005.- 120с. Ил.
10. Божко Л.А. Изделия из бисера. Изд. 2-е, испр. и допол./ Л.А. Божко. – М.: Мартин, 2007. – 216с.
11. Бутріль В. Навчати праці естетично, цікаво, творчо./ В.Бутріль – Київ: Початкова школа, 2004.
12. Віденко Н.Д. Ялинкові прикраси./ Н.Д. Віденко. Фото. Н.Діденко. – К.: Країна мрій, 2007. – 48с.
13. Воропай О. Звичаї нашого народу. Вид. в 2-х томах. К.:Оберіг,1991.
14. Гоман П.О. Заняття з ручної праці в дитячому садку./ П.О.Гоман. - К.:Рад.школа., 1982.
15. Горобець Г. Твої іграшки./ Г.Горобець – К.:Веселка, 1980.
16. Гусакова М.А. Апликация. / М.А. Гусакова.- М.: Просвещение, 1982.
17. Далекий посвіт Березині./ В. Скуратівський//ж-л Народна творчість та етнографія.- 1994.-№4.-С.61-63.
18. Еременко П.И. Иголка-волшебница./ П.И. Еременко – М.:Просвещение, 1988.
19. Ефимова А.В. Работа с мягкой игрушкой в начальных классах. / А.В. Ефимова– М.: Просвещение, 1988.
20. ЖданВ.П.Заняття з художньої творчості дошкільників. Альбом./ В.П. Ждан.- К.:Рад.школа,1988.
21. Кара-Васильєва Т. Українська сорочка./ Т.Кара-Васильєва. К.:Томіріс,1994.
22. Коппалова Н.М. Гурткова робота з аплікації та орігамі./ Н.М.Коппалова – Тернопіль: Мандрівець, 2008. – 80с.
23. Корнійчук О.Д. Альбом карток з технічного моделювання./ О.Д.Корнійчук.– К.:Рад.школа, 1987.
24. Лапицька О.А. Орігамі/Фото. Ю.Кузьменка. – К.: Країна мрій, 2008. – 48с.
25. Литвинець Е.М. Українське народне мистецтво. Вишивання і нанизування: [Альбом]/ – Е.М.Литвинець.- К.:Вища школа, 2004.-335с
26. ЛуцанН.Народні мотиви в аплікаціях дітей./ Н. Луцан.- Івано-Франківськ, 1996 .
27. Людмила Репіленко. Апликація з природного матеріалу. / Репіленко Людмила. –Тернопіль:Підручники і посібники, 2008.
28. Ляукина М.В. Бисер. /М.В.Ляукина– М.: АСТ – ПРЕСС КНИГА, 2005. – 288с.
29. Ляукина М.В. Бисер./ М.В.Ляукина - М.: АСТ – ПРЕСС КНИГА, 1999. - 176с.
30. Манько В. Українська народна писанка./ Віра Манько. – Львів: Свічадо, 2006.
31. Пантिलеева Р.О. Художественный труд в детских садах./ Р.О. Пантилеева– М.:Просвещение, 1987.
32. Сеньків І.Відродження писанкарства в діаспорі./ І.Сеньків// ж-л Писанка-Верховина.-1993.- №3.- С.10-12.

33. Силецька І.Б. М'яка іграшка./ Силецька І.Б. – К.: СПД Країна Мрій, 2006. – 176с.
 34. Сковронський В.М. Народна іграшка./ В.М. Сковронський. -Київ: Мистецтво,2001.
 35. Соколова С. Азбука оригамі./ С.Соколова – К.: Країна Мрій, 2006. – 432с.
 36. Стольная Е.А. Цвети и деревья из бисера./ Е.А.Стольная.– М.:Мартин, 2006.
 37. Тименко В.Л. Обдаровані пальчики./ В.Л. Тименко– К.: ЛТД Спалах, 1998.
- Нормативна база: освітньо-професійна програм, освітньо-кваліфікаційна характеристика (ОПП,ОКХ), джерела Інтернет, книжковий фонд бібліотеки МДУ, читальних залів.

- 1) <http://doshkilnyk.in.ua/>
- 2) <http://mon.gov.ua/>
- 3) <http://pedpresa.ua/>
- 4) <http://www.ukrosvita-rating.com/>
- 5) <http://www.pedrada.com.ua/>

НАВЧАЛЬНИЙ КОНТЕНТ

(програмовий зміст)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КУРСУ «ХУДОЖНЯ ПРАЦЯ ТА ОСНОВИ ДИЗАЙНУ»

Тема 1. Завдання курсу «Художня праця та основи дизайну».

1) «Художня праця та основи дизайну» як навчальний предмет. Організація навчальної роботи в майстерні. Техніка безпеки. Використання матеріалів для виготовлення клеючих сумішей: крохмалі, пшенична мука, столярний клей. Якість і недоліки різних видів клею.

2) Поняття «Художня праця та основи дизайну». Короткий історичний нарис розвитку художньої ручної праці, її значення у підготовці вихователя. Історія зародження та розвитку предметної творчості. Педагогічні вимоги до проведення занять з художньої праці та основ дизайну.

3) Педагогічні вимоги до проведення занять з художньої праці та основ дизайну. Значення навичок і вмінь, які діти набувають на заняттях з художньої праці, для подальшої трудової та художньо-естетичної діяльності. Історія зародження та розвитку предметної творчості. Загальна характеристика вимог до дизайну. Загальні принципи та напрямки в дизайні.

Тема 2. Психолого-педагогічні основи художньої праці дошкільників.

1) Предмет, завдання, теоретичні засади курсу. Короткий історичний опис розвитку художньої ручної праці. Її значення у підготовці майбутнього вихователя дітей дошкільного віку. Художня праця як засіб формування творчої активної особистості дитини. Розвиток координації рухів. Розвиток моральних, інтелектуальних та естетичних почуттів. Контроль і оцінка дітьми своєї діяльності. Специфіка занять та структура занять з художньої праці. Принципи навчання. Прийоми навчання. Технічні засоби навчання. Організація факультативних занять.

2) Роль художньої праці у гармонійному розвитку дитини, її основні завдання. Художня праця як засіб формування творчо-активної особистості дитини.

- Розвиток координації рухів. Розвиток сенсомоторики: узгодженості в роботі рухів руки і ока.
- Розвиток наочно-дійового, наочно-образного, логічного, творчого мислення.
- Розвиток моральних, інтелектуальних та естетичних почуттів.
- Моральне, трудове та естетичне виховання.
- Виховання охайності, дисциплінованості, відповідальності.

- Контроль і оцінка дітьми своєї діяльності.
- Формування практичних навичок та умінь роботи з матеріалами та інструментами.
- Історія зародження та розвитку предметної творчості.
- Загальна характеристика вимог до дизайну . Загальні принципи та напрямки в дизайні.

Тема 3. Дизайн – мистецтво формування естетичного середовища.

1) З історії розвитку: ремесло, дизайн і технології в Україні, за кордоном. Художньо-промислові центри в Україні. Особливості українського національного дизайну. Дизайн як навчальне проектування в ЗДО. Передумови зародження дизайну. Загальне поняття про дизайн. Види дизайну. Композиція в дизайні. Дизайн і довкілля. Поняття стилю у інтер'єрі. Основні елементи матеріальної структури інтер'єру. Вимоги до художнього оформлення дошкільного навчального закладу.

2) Значення дизайну для естетичного та творчого розвитку дітей дошкільного віку. Створення власних дизайн-проектів з використанням різних технік. Поняття дизайн – проекту з використанням різних технік. Створення власного дизайн-проекту.

3) Композиція як засіб гармонізації об'єктів дизайну. Роль і значення композицій у професійній діяльності дизайнера. Сфери застосування графічних композицій. Види композиції в дизайні. Площинна. Площинно-фронтальна. Об'ємна. Об'ємно-просторова.

Засоби візуалізації композиції. Крапка, лінія, пляма, площа, об'єм, тон, колір, світлотінь, освітлення, матеріал, фактура, текстура.

Композиційні засоби виразності. Статика, динаміка, симетрія, асиметрія, контраст, нюанс, рівновага, нерівноваженість, ритм, метр, модуль, домінанта, акцент, пропорції і масштаб.

Категорії композиції. Основні закони композиції.

Закон цілісності, супідрядності, міри. Об'ємно-просторова структура, тектоніка.

Тематичної композиції з абстрактно-геометричних фігур на задану тему на виявлення явищ контрасту, ритму, динаміки, асиметрії, нерівноваги, тональної та кольорової гармонії, пропорцій, масштабу. Ескізування олівцем. Виконання експозиційного варіанту графічними техніками в кольорі.

4) Етапи розробки поділяють на декілька груп:

Довиробничий цикл

- Бриф – визначення цілей дизайну.
- Аналітика – аналіз визначених цілей
- Дослідження – вивчення схожих дизайн рішень
- Специфікація – опис необхідних затрат задля реалізація дизайн рішення

- Дизайн рішення – концептуалізація та технічний опис (техзавдання) для реалізації визначеного дизайн рішення.
- Презентація – презентація дизайну

Виробничий цикл

- Розробка – введення дизайн рішення
- Тестування – тестування дизайн рішення

Післявиробничий цикл (для майбутніх розробок)

- Виконання
- Оцінка

5) До поняття дизайну входять такі компоненти:

- Освітня функціональність;
- Композиція і кольорова гамма;
- Екологічність дизайну;
- Участь дітей або дитячих робіт в створенні дизайну;
- Комплексність (внутрішній та зовнішній дизайн).

6) Зовнішній дизайн: колір будівлі, ігрові зони та зони відпочинку, доглянутість території, квітники, альпійські гірки.

Внутрішній дизайн: інтер'єр дошкільного закладу як ансамбль розумного та естетично організованого предметно-просторового середовища створюється в результаті комплексного використання різних виразних засобів. При оформленні інтер'єру приділяється увага наступним елементам:

- Кольорового оформлення та освітленню;
- Меблям та обладнанню для педагогічного процесу;
- Предметам мистецтва, природним компонентам, дитячим роботам і поробкам дітей та вихователів як елементам дизайну.

7) Існують такі види дизайну: промисловий дизайн, графічний дизайн, візаж, дизайн одягу, фітодизайн, дизайн середовища, екологічний дизайн.

Промисловий дизайн (знаряддя праці, механізми, побутова техніка, мода і аксесуари, авто)- це конструювання станків, транспортних засобів, побутових приборів, посуду, меблі і т. ін. Дизайнер повинен подбати про те, щоб його вироби були зручні, корисні, надійні і красиві.

Графічний дизайн (поліграфія, веб-дизайн, товарні знаки) – це промислова графіка (етикетки, упаковка товарів, листівки, конверти тощо), розробка графічного стилю закладу, графічна реклама продукції і тощо. Фірмовий стиль передбачає створення знаків, шрифтів та іншого для оформлення буклетів, бланків, етикеток, візиток, сувенірної продукції. Особлива галузь графічного дизайну – дизайн книг, який виник у ХХ столітті. Дизайнер продумує її конструкцію, внутрішнє і зовнішнє оформлення, а ілюстрації малює художник. Інколи ці функції виконує одна людина.

Арт-дизайн – це мистецтво проектування в самому широкому значенні цього слова. Це може бути проектування таких об'єктів, які не мають прямого функціонального призначення і демонструються тільки у виставкових залах.

Візаж, або мистецтво макіяжу. Візажист – дизайнер і архітектор обличчя. Поняття "макіяж" має два значення: в першому випадку розуміють косметичні препарати, які є робочим матеріалом для візажиста, а в другому – мистецтво оформлення обличчя. Цей вид дизайну у наш час користується попитом.

Дизайн одягу включає його моделювання і конструювання. Мода змінюється стрімко, тому дизайнери постійно працюють над новими колекціями одягу.

Фітодизайн – це створення окремих об'ємних або плоских композицій із живих або засушених квітів та рослин, а також цілісне оформлення інтер'єрів квітами, травами тощо. Правильно підібрані композиції створюють психологічний комфорт у приміщенні, поліпшують мікроклімат. Інколи плоскі композиції із засушених рослин називають флористикою. Дизайнер піклується про те, щоб підібрати рослину за формою і кольором, скласти букет у відповідності певного стилю.

Етнічний дизайн (конструювання і моделювання лялькового одягу, костюмів, традиційна кулінарія українців).

Дизайн процесів (фірмові стилі, дизайн церемоній).

Архітектурний дизайн.

Дизайн середовища (дизайн міського середовища, дизайн інтер'єрів, світловий дизайн, колористика і суперграфіка) об'єднує проектування інтер'єру і екстер'єру, ландшафтний дизайн (створення штучних і реконструкція зруйнованих ландшафтів, декоративна дендрологія як вид паркового мистецтва, квітникарство і газони). Ландшафтні дизайнери займаються озелененням і благоустроєм території. В наш час виникла необхідність виділити в окрему галузь екологічний дизайн, який вирішує проблему сприятливого впливу на людину середовища, яке проектується і створюється.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

ОРГАНІЗАЦІЯ ХУДОЖНЬОЇ ПРАЦІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ.

Тема 4. Робота дошкільників з папером та картоном.

1) Історія виникнення паперу. Техніка трафарету, штампу і шаблону в процесі обробки паперу і картону. Розробка дизайн-проектів.

Короткі відомості з історії виникнення паперу та розвитку паперової промисловості. Виробництво паперу і картону на Україні. Сучасні машини і обладнання паперових підприємств. Використання паперу в різних галузях господарства.

Поняття про трафарет, шаблон, штамп. Використання трафарету, штампу і шаблону в окремих галузях виробництва поліграфічної, текстильної, художньої, будівельної промисловості. Використання трафарету, штампу і шаблону в практиці масового виготовлення наочних посібників, ігор, іграшок, костюмів і головних уборів для свят і творчих ігор.

2) Аплікація. Вирізування симетричних та асиметричних форм, плетіння килимків.

Поняття про аплікацію. Використання аплікації в дитячому садку при створенні картин орнаментів, прикрашенні альбомів, наочних посібників, при виготовленні дидактичного матеріалу, іграшок. При оформленні стендів.

Матеріали для аплікації: папір, природні матеріали (солома, засушені рослини, насіння, кора дерев, тополиний пук). Матеріали для фону: глянцевого, оксамитового, шагренового, тисненого, срібного, бронзового папір, картон, планшети та ін. Клеючі суміші. Обладнання.

3) Орігамі в дошкільному закладі.

Складання іграшок з паперу з дітьми дошкільного віку. Короткі методичні відомості про організацію роботи з дітьми. Обладнання для прогладжування паперу. Папір для складання. Акуратність і точність при складанні іграшок з паперу.

4) Конструювання з квадрату поділеного на 16 частин.

Папір і картон придатні для виготовлення об'ємних виробів. Специфіка роботи з картоном. Прості об'ємні вироби із смужок паперу, квадратних, прямокутних листів. Об'ємні вироби з квадратного листка, поділеного на 16 частин. Об'ємні вироби прямокутної, циліндричної форми. Склеювання за допомогою зубчиків і прямокутних відгинів. Оформлення об'ємних виробів аплікацією з кольорового паперу. Використання об'ємних виробів як ігрового матеріалу.

5) Посібники для рухливих ігор і святкових ранків. Театральні маски.

Педагогічні, естетичні і технічні вимоги до іграшок і посібників для творчих ігор. Підвищення міцності посібників шляхом наклеювання паперу на марлю. Посібники з цупкої тканини, картону, пап'є-маше. Види посібників і іграшок для творчих ігор, свят, інсценівок, казок.

6) Паперопластика в дошкільному навчальному закладі.

Папір і картон придатні для виготовлення об'ємних виробів. Специфіка роботи з картоном. Прості об'ємні вироби із смужок паперу, квадратних, прямокутних листів.

Об'ємні вироби прямокутної, циліндричної форми. Склеювання за допомогою зубчиків і прямокутних відгинів.

Оформлення об'ємних виробів аплікацією з кольорового паперу. Використання об'ємних виробів як ігрового матеріалу.

7) Виготовлення та оформлення настільного театру.

Вибір казки, оповідання чи художнього твору для визначення основних героїв, які будуть виготовлятися. Виготовлення ескізів та підбір фарб для оформлення настільного театру. Схема виготовлення основи для настільного театру. Допоміжні матеріали (лак, клеюча плівка) при оформленні театру.

8) Виготовлення виробів в техніці пап'є - маше.

Поняття рельєф (барельєф, горельєф). Застосування пап'є-маше в декоративно-ужитковому мистецтві. Обладнання, інструменти та пристосування для роботи з пап'є-маше. Матеріали. Організація робочого місця. Виконання рельєфів та об'ємних форм за моделлю та формою: виклеювання, сушіння, зняття копії з форми, монтаж виробу. Ґрунтування, шліфування та оздоблення виробу (передача різних фактур, фарбування і розпис).

Тема 5. Робота з природним та різним матеріалом.

9) Ознайомлення з природним матеріалом, який використовується в аплікації в процесі навчальної дизайн-діяльності.

Знайомство з природним матеріалом, який використовується в аплікації: солома, засушені рослини, квіти, тополиний пух, насіння, лушпина часнику, цибулі, кора дерев, шкірка апельсина, мандарина, ячної шкарлупи та ін. Заготівля соломи. Засушування листків квітів із збереженням їх природних кольорів, форми. Зберігання природних матеріалів.

Використання аплікації із засушених рослин в дитячому садку в наочних посібниках, при оформленні листівок, групових кімнат.

Аплікація: предметна, сюжетна і декоративна. Аплікація з цілих форм рослин та їх частин, з форм вирізаних з рослин.

10) Конструювання об'ємних виробів з природних матеріалів. Лялька з трави.

Різноманітність природного матеріалу: шишки, жолуді, кісточки, шкаралупа грецького горіха, кора, береста, гілки. Збір природного матеріалу, заготівля, зберігання. Інструменти, що використовуються при обробці природного матеріалу. Прийоми обробки: різання, розпилювання, стругання, свердління, розпарювання, згинання, склеювання, випалювання. Склеювальні суміші для роботи з природного матеріалу.

Художнє плетіння з природного матеріалу. Види плетіння в залежності від матеріалу: лозоплетіння, рогозоплетіння, плетіння з соломи, з обгорток качанів, кукурудзи, трави.

11) Аплікація з листя, квітів, насіння овочів, фруктів.

Флористика. Підготовка засушеного листя і квітів до роботи. Техніка засушування квітів та зберігання насіння. Складання композицій. Закріплення деталей на основі. Окантовка робіт під органічне скло та целофан.

12) Аплікація з соломи. Етно-дизайн.

Солома як давно відомий матеріал народним майстрам України. Використання аплікацій з соломи для оформлення інтер'єрів приміщень, сувенірів, картин. Підготовка соломи для аплікації. Виготовлення стрічок із соломи гарячим (за допомогою праски) та холодним (за допомогою ножиць) способами.

Аплікація з круглої соломи. Тонування соломи шляхом нагрівання, відбілювання, за допомогою анілінових барвників. Тонування дрібних деталей і орнаментів випалюванням. Зберігання заготовленої соломи.

Технологія роботи з соломою. Матеріал для фону (картон обтягнений чорним сатином, оксамитовий папір, металеві, дерев'яні об'ємні поверхні покриті темним лаком).

13) Конструювання іграшок з непридатних дріб'язкових матеріалів (меблі, транспорт).

Матеріали для конструювання: сірникові коробки, катушки, дріт, шнурки, поролон, гудзики, побутовий посуд з полімерів, папір, бляха. Прийоми виготовлення деталей для майбутнього виробу; заклеювання прямокутниками і смужками з паперу. Декоративне оформлення виробів кольоровим папером, шнурком, дротом. Використання виробів з непридатних дріб'язкових матеріалів в дитячому садку.

14) Виготовлення виробів з бісеру та дроту. Нанизування.

Основні операції і прийоми обробки дроту: розмічання, правлення, гнуття, рубання, різання, обпилювання, свердління, скручування. Правила безпечної праці при роботі з металом. Прийоми утворення згинів під кутом, прямолінійних та криволінійних ділянок за шаблоном. Виконання жорстких і рухомих з'єднань. Оздоблення виробів з дроту та бісеру. Різновиди бісеру.

15) Конструювання виробів з утилізованої пластмасової продукції (іграшки з поролону).

Поняття утилізованої пластмасової продукції. Виготовлення сувенірів з поролону, пластмас та інших матеріалів. Ознайомлення з різними матеріалами, що використовуються для виготовлення сувенірів. Типологія сувенірів. Виготовлення сувенірів із застосуванням різноманітних технік.

16) Писанкарство. Декорування яйця нитками.

Короткі відомості з історії писанкарства. Міфи та перекази стародавніх народів про яйце як джерело життя, світла і тепла. Виникнення та розвиток писанкарства на Україні. Легенди, які пов'язують виникнення писанок з євангельськими подіями. Обрядова, ігрова та декоративна функції писанок.

Класифікація писанок за орнаментами: геометричні, рослинні, зоологічні, антропологічні, побутові. Різновиди декорування яйця.

Групи писанок за походженням їхніх орнаментів: історичні, самобутньо-нові, випадкові.

17) Ознайомлення з писанкарством. Символіка українських писанок. Техніка писання писанок воском.

Символічні знаки на писанках: зображення сонця, коня, дерева, богині Берегині та ін. Своєрідність писанкарських орнаментів в різних регіонах України. Головні центри писанкарства. Особливості технології виготовлення писанок.

Матеріали та інструменти необхідні для розпису. Техніка виготовлення різних видів писанок: крашанок, крапанок, драпанок і власне писанок. Восковий та безвосковий способи виконання. Використання в писанкарстві меандру різних регіонів України. Види меандрів у відповідності до регіонів України. Способи виконання меандрів на писанках. Значення форм і кольорів. Послідовність виконання меандрів.

18) Декорування яйця бісером.

Поліфункціональність української писанки: обрядова, ігрова, декоративна функції писанкарства. Технології декорування яйця бісером. Підбір кольорового бісеру та візерунків.

Тема 6. Робота з нитками та тканиною.

1) Вишивка і аплікація. Декоративні шви. Аплікація на тканині.

Вишивка - один з давніх, найпоширеніших і найрозвиненіших видів народного мистецтва України. Історія народної вишивки України. Національні візерунки і орнаменти. Поділ орнаментальних вишивок за змістом і формою: геометричні, рослинні, зооморфні. Найпоширеніші мотиви у традиційному геометричному орнаменті: вишивки-ромби, квадрати, трикутники, розетки, хрестики, зубці; у рослинному: орнаменти вишивок - квіти, листя, гілля, пуп'янки, дерева тощо.

Композиція вишивок: стрічкова, розеткова, сітчаста, букет, "вазон", дерево тощо. Колорит вишивки. Художні відмінності народної вишивки усіх етнографічних зон України.

Матеріали, інструменти і пристосування для вишивки. Ручнопрядні лляні, конопляні та вовняні нитки; нитки фабричного виготовлення: заполоч, волічка, гарус, муліне; металізовані золоті та срібні нитки, бісер. Підбір ниток для вишивання.

Техніка вишивання - двобічна і однобічна. Види двобічних стібків:

"позад голку", стебловий шов, соснівка, платівка, гладь (пряма і коса). Однобічні стібки: верхоплут, "вперед голку з перевивом", ретязь, хрестик, ланцюжок-тамбур, оксамитовий (козлик), низинка.

Аплікація – стародавнє мистецтво оформлення виробів. Значення аплікації в декоративному оздобленні приміщень (декоративні панно, покривала, скатертини, штори та одягу). Підготовка та обробка тканини до аплікації. Види швів, які застосовують в аплікації.

2) Вишивання декоративними стрічками.

Вишивка стрічками є одним з найпопулярніших в сучасному світі видів рукоділля. Тканина - важливий атрибут вишивки стрічками. Вибираючи тканину, варто уважно розглянути її структуру. Найкраще підійде тканина середньої щільності. З таким полотном простіше буде працювати, і створений твір візуально стане цікавішим. Для того щоб почати вишивати стрічками, необхідно або

придбати спеціальний набір, в якому, до речі, може виявитися не все необхідне, або самому підібрати матеріали. Перше, що може знадобитися - це барвисті стрічки, зазвичай шириною в 4 мм і вище. Їх колірна гама може бути самою різною. Головне, щоб вони поєднувалися з палітрою майбутнього візерунка і входили у вушко голки. Також будуть потрібні голки, які слід підбирати, враховуючи параметри стрічки і характеристики тканини для вишивки. Так, для щільних тканин голка потрібна більш товста, для легких - більш тонка. Вишивка шовковою стрічкою потребує голку гострішу, атласною - тупішу. Чим тонше стрічка, тим вище номер голки.

3) Пошиття та оформлення “Чарівної торбинки”.

Послідовність та вимоги до виготовлення «Чарівної торбинки», її застосування в роботі вихователя. Підбір тканини для виробу. Технологія всилення тасьми(шнура) Вимоги до аплікації на тканині.

4) Виготовлення іграшок з ниток.

Закріплення знання про види ниток, їх призначення.

Вироби – іграшки із ниток. Способи з'єднання ниток між собою та з різними матеріалами. Технологія виготовлення ляльки з ниток. Підбір ниток для виготовлення іграшок.

5) Короткі відомості про тканини, їх виробництво і застосування у українському побуті. Шиття виробів для ляльок. Розкрій та пошиття постільної білизни.

Загальне поняття про тканину, одягове та інтер'єрне значення тканини. Знайомство з видами тканини. Властивості тканини в поздовжньому та поперечному напрямках. Напрямок ниток, тканини при викроюванні.

Види швів: ручні, машинні, оздоблювальні; їх підвиди. Матеріали та інструменти для роботи з тканиною.

Вибір тканини для пошиття постільної білизни. Шви, які використовуються при пошитті постільної білизни. Технологія пошиття простирадла, пошивки на подушку та підковдру.

6) Пошиття натільної білизни для ляльки.

Пошиття української сорочки для ляльки. Найдавніший тип шитого одягу – сорочка. Особливості української жіночої та чоловічої сорочок: білий колір, вишивка.

Зняття мірок. Складання креслення, викройки. Розкладка викройки на тканині. Прибавка на шви. Розкрій тканини. Різні види оздоблень українських сорочок.

7) Пошиття поясного та нагрудного одягу для ляльок. Прикраси до українського костюму.

Поясний одяг для ляльки. Найдавніші типи жіночого одягу (запaska, дерга, плахта, попередниця) та чоловічого одягу (штани, шаровари). Численні локальні

відмінності поясного одягу. Технологія пошиття поясного одягу. Вибір фасону в залежності від виду тканини.

Нагрудний одяг. Два основні типи нагрудного одягу:

- без рукавів (корсетки, камізелки, кептарі, лейбики, бунди, катанки тощо);
- з рукавами (кофти, сачки, кабати).

Поділ нагрудного одягу за матеріалом: полотняний, сукняний, хутровий, комбінований, з декількох матеріалів і з фабричних тканин. Особливості розкрою та пошиття нагрудного одягу.

Верхній одяг: спільний для чоловіків та жінок: кожух, свита, жупан, сардак, семряга, козачка, манта та ін. Особливості розкрою та пошиття верхнього одягу.

8) Виготовлення народної ляльки.

Історія появи народної ляльки, обряди і традиції, пов'язані з виготовленням ляльок. Різновиди народної ляльки та історія їх появи.

Трудові навички при роботі з тканиною, нитками, на прикладі виготовлення ляльки-мотанки. Виховання любові та інтересу до культури своєї Батьківщини, до витоків народної творчості.

9) Пошиття та оформлення м'якої іграшки.

Використання м'якої іграшки в дитячому садку (ігровий матеріал, сувенір). Матеріал для виготовлення м'якої іграшки: байка, оксамит, сукно, дерматин, штучне і натуральне хутро та ін.

Тема 7. Технологія переплетень та в'язання.

1). Техніка макраме. В'язання простих вузлів.

Техніка ручного плетіння, як вид мистецтва макраме. Інструменти і пристрої, які потрібні у виконанні виробів у техніці макраме. Підбір ниток в залежності від призначення виробу: бавовняний або лляний шнур, товста пряжа, джгут з сизамо, паперовий шнур, тонкі нитки з льону та бавовни, шовкові шнури, в'язальна шерсть. Нанизування ниток, плетіння вузлів та візерунків. Основні прийоми в'язання.

2) В'язання гачком. В'язання пальчикового театру.

Вироби для ляльок дитячого садка зв'язані гачком. Матеріал для в'язання гачком: лляні, шерстяні, вигонові, синтетичні нитки, тасьма. Підготовка ниток до в'язання. Вибір гачка в залежності від товщини ниток. Види гачків. Положення рук і ниток при в'язанні гачком. Види петель. Основні прийоми в'язання без накидки петель: снопик, резинка, путанка. Основні прийоми в'язання з накидом петель: ажурна сітка, кущики, ракушка. В'язання виробів за викройкою і міркою.

3) Етно-дизайн при виготовленні ялинкових прикрас (плоскі ялинкові прикраси).

Виготовлення ялинкових прикрас з різних матеріалів. Короткі методичні відомості про організацію роботи дітей по виготовленню різних прикрас.

Ялинкові прикраси: прапорці - підвісні і на паличках, прості і фігурні, односторонні і двосторонні, одноколірні і різнокольорові; зірки (4-6-8-кутні); сніжинки; підвіски з частин круга; гірлянди - без клею, на одній або двох нитках; ланцюжки; іграшки площинні. Іграшки за готовими викройками.

4) Виготовлення об'ємних ялинкових прикрас.

Ялинкові прикраси: напівоб'ємні – на конусі; об'ємні – циліндричні, конічні. Інноваційні технології у виготовленні ялинкових прикрас.

МАРІУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра дошкільної освіти

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ПРОВЕДЕННЯ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

ПО.Н.12 ХУДОЖНЯ ПРАЦЯ ТА ОСНОВИ ДИЗАЙНУ

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Освітньо-професійна програма Дошкільна освіта

(назва)

спеціальність 012 Дошкільна освіта

(шифр і назва спеціальності)

спеціалізація _____

(назва спеціалізації)

факультет філології та масових комунікацій

(назва факультету)

2019 – 2020 рік

Методичний супровід до робочої програми Художня праця та основи дизайну
(назва навчальної дисципліни)

для студентів ОПП Дошкільна освіта
спеціальністю 012 Дошкільна освіта

Розробники: Березіна О.О., к.п.н., доцент кафедри дошкільної освіти

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Мета та завдання навчальної дисципліни

Програма з навчального курсу «Художня праця та основи дизайну» розроблена для студентів IV курсу спеціальності «Дошкільна освіта». Ця дисципліна є складовою частиною загальної підготовки майбутнього вихователя. Готовність майбутнього випускника до здійснення навчально-виховного процесу, спрямованого на ознайомлення дітей дошкільного віку з особливостями естетичного сприймання творів образотворчого мистецтва й оволодіння ними художньою працею розглядається в контексті загальної характеристики професійно значущих якостей вихователя.

Художня праця – гуманітарна дисципліна, яка поєднує в собі технологію ручної та механічної обробки різних матеріалів з художньо-декоративною діяльністю та основами дизайну.

Мета курсу – підготовка майбутніх вихователів до практичної реалізації означеного завдання у процесі організації посиленої господарсько-трудової діяльності дітей у дошкільному навчальному закладі. Набуття ними художньо-графічної та проектно-художньої культури під час розробки навчальних дизайн-проектів та проектно-технологічної культури під час втілення творчого задуму в матеріалі у процесі навчальної дизайн-діяльності.

Завдання курсу:

- засвоєння студентами технологічних прийомів обробки різних матеріалів;
- озброєння студентів необхідними практичними вміннями й навичками виготовлення та художнього оформлення виробів;
- розвиток художнього сприйняття: вміння відчувати колір, форму, усвідомлювати емоційну виразність об'єкту, здійснювати відбір засобів, що дозволяють передавати його образний зміст;
- застосування набутих знань, вмінь і навичок при виконанні творчих завдань;
- оволодіння методикою навчання художньої праці дітей дошкільного віку;
- виховання у студентів активності, самостійності, прагнення до творчості;
- художньо-естетичне виховання через власну декоративну та творчу діяльність, розвиток та ціннісна орієнтація на традиціях народного мистецтва України.

Студент повинен знати:

- завдання трудового навчання і виховання, вимоги до нього, організацію художньої праці;
- зміст трудового навчання, методику проведення занять з художньої праці;
- загальні основи сучасного виробництва, художньої промисловості України;
- мати уявлення про характер праці робітників, майстрів народних промислів, зайнятих обробкою різних матеріалів;

- види різних матеріалів, їх властивості, технологію їх виготовлення, обробки і застосування;
- назви інструментів, що використовуються при обробці матеріалів, їх будову, призначення, прийоми користування;
- правила безпечної праці при обробці різних матеріалів, вимоги гігієни праці;
- основи художнього конструювання виробів, конструктивні особливості виготовлення виробів;
- види декоративно-ужиткового мистецтва та народних промислів;
- підприємства художніх промислів України.

Студент повинен вміти:

- володіти методикою трудового навчання та основ дизайну і проводити відповідні заняття, реалізуючи принципи трудового виховання при використанні різних форм і методів навчання;
- організовувати художню працю на заняттях та в повсякденному житті дитячого садка спираючись на наукову основу, формувати поняття про сучасне виробництво, характер праці виробників різних професій;
- організовувати і проводити роботу з декоративно-ужиткового мистецтва, народних промислів, художнього конструювання виробів.
- користуючись інструментами для обробки матеріалів виконувати технологічні операції та прийоми;
- дотримуватись правил безпечної праці і вимог гігієни праці;
- читати схеми, креслення виробів, складати схеми;
- виконувати макетування архітектурних споруд.

Творчий підхід до здійснення навчально-виховної діяльності, розвиток пізнавальної активності студентів, формування у студентів позитивної мотивації щодо вивчення курсу «Художня праця та основи дизайну» забезпечується використанням таких методів і прийомів:

- творчі пошукові завдання;
- реферування літератури з проблеми, що вивчається;
- підготовка наочно-методичних посібників та творчих виробів для роботи з дітьми.

Удосконалення методичної підготовки майбутнього фахівця відбувається під час проходження педагогічної практики.

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи курсу «Художня праця та основи дизайну»

Тема 1. Завдання курсу «Художня праця та основи дизайну».

Тема 2. Психолого-педагогічні основи художньої праці дошкільників.

Тема 3. Дизайн – мистецтво формування естетичного середовища.

Змістовий модуль 2. Організація художньої праці з дітьми дошкільного віку.

Тема 4. Робота дошкільників з папером та картоном.

Тема 5. Робота з природним та різним матеріалом.

Тема 6. Робота з нитками та тканиною.

Тема 7. Технологія переплетень та в'язання.

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість балів	
		Денна форма	Заочна форма
1	Організація художньої праці в закладі дошкільної освіти	6	2
2	Методика навчання дошкільників конструюванню з паперу та картону	4	2
3	Специфіка роботи з природним матеріалом	4	2
4	Специфіка роботи з викидним матеріалом	4	2
5	Робота з тканиною та текстильними матеріалами	4	2
6	Дизайн як творча діяльність	4	2
7	В'язання амігурумі та інших виробів переплетень	4	2
8	Вироби для рухливих ігор і святкових ранків. Театральні маски	4	2
Всього		34	16

Семінарське заняття № 1

«Організація художньої праці в закладі дошкільної освіти»

Теми для вивчення:

1. Система практичних занять охоплює засвоєння основних понять кожної з технік, що вивчаються.
2. Види практичної діяльності на заняттях з художньої праці: репродуктивна і творча.
3. Репродуктивна діяльність.
4. Творча діяльність.
5. Дайте перелік умов, необхідних для організації занять з ручної праці.
6. Вплив ручної праці на всебічний розвиток особистості дошкільника.
7. Види та типи занять з ручної праці.
8. Матеріал та обладнання для роботи .
9. Правила техніки безпеки на заняттях з ручної праці.
10. Форми і методи організації роботи дітей на заняттях.
11. Структура заняття з ручної праці.

Практичне завдання:

1. Зробити порівняльний аналіз вимог чинних варіативних програм щодо організації та змісту занять з ручної художньої праці.

№ п\п	Програма (назва, рік видання)	Розділ програми	Вікова група	Зміст роботи з художньої праці

2. Розробити класифікацію сучасних і традиційних видів художньої праці.

Сучасні види художньої праці	Традиційні види художньої праці

3. Розглянути конспекти занять, виділити структурні складові, проаналізувати.

I. Конспект орієнтованого заняття з художньої праці «Лісова галявина»

Форма роботи: підгрупами 8-10 дітей.

Програмовий зміст: Конкретизувати та узагальнити знання дітей про лісову галявину (що росте; яку форму мають дерева; якого кольору дерево восени, що ще є у лісі). Спонукаати дітей до створення композиції на площині за допомогою різноманітного природного матеріалу (гілок, хвої, шишок, піску тощо). Викликати бажання створювати вироби власними руками. Розвивати товариські стосунки під час роботи, взаємодопомогу, уяву, художній смак, уміння домовлятися з товаришами. Виховувати бережне ставлення до природи.

Матеріали до заняття: фотографії лісової галявини, ящик з піском, гілочки, сухе листя, шишки, пластилін, каштани.

Попередня робота: Приведення спостереження у куточку лісу; вивчення з дітьми віршів та пісеньки про осінь, гриби.

Хід заняття:

Вихователь: Діти, я отримала лист від Лісовичка. Він поскаржився на те, що хтось наробив шкоди у його лісі. Поламали гілки на деревах і кущах, позбивали грибочки, накидали сміття. Як тепер жити в такому брудному і негарному лісі? Лісовичок просить допомоги. Що ж робити? Діти висувають свої пропозиції, щодо подолання проблеми. Вихователь: Мені найбільше сподобалася пропозиція відновити лісову галявину: прибрати сміття, посадити дерева і кущі. А вам? Діти погоджуються, розглядають фотографії ялинок гарної галявини і тієї, що після забруднення.

Вихователь читає вірш Н.Красоткіної «Ліс»

В кожну пору ліс чарівний.

Навесні він світлий, дивний.

Море звуків оживає,

Море квітів розквітає.

Влітку має гарну вроду

І дарує прохолоду,

Ягоди, гриби і квіти

Вміє серце звеселити.

Восени ліс поетичний,

Кольоровий і незвичний.

Листя з дерева злітає

Всі стежинки застеляє.

А зимою ліс чудовий,

Мовчазний, а ще казковий.

Всі дерева сплять і мріють,

Лиш ялинки зеленіють

Вихователь: Тож, давайте діти, пригадаємо яка зараз пора року і відтворимо саме таку галявину. Діти пропонують створити нову осінню лісову галявину, розповідають про ознаки осені в лісі. Вихователь: Дуже добре. Я бачу, що ви пригадали який повинен бути ліс восени. Тепер домовтеся, хто що буде виготовляти для лісової галявини.

Діти обирають собі вид роботи і матеріал для виготовлення.

Вихователь: Давайте підготуємо свої пальчики для роботи.

Пальчикова гімнастика:

ДЕРЕВА

Вихідна позиція.

Розташувати кисті рук перед собою, долонями до себе. Пальці розведені в сторони та напружені. Після виконання вправи струсити кисті рук.

Вітер залетів у гай.

Ти дерева не гойдай,

(Качати руками з боку у бік)

Дуже гілки не клони,

Щоб не тріснули вони!

(Качати руками униз – уверх,

не згибаючи пальців)

Вихователь: Ось ми з вами і відпочили, тепер швиденько займайте свої місця і приступайте до роботи.

Діти по черзі виставляють свої заготівки у коробку з піском, надають вид лісової галявини, припорошених сухим листям, допомагають один одному. Вихователь стежить за ходом роботи дітей, надає індивідуальну допомогу.

Вихователь: Діти, ви молодці справилися із поставленим завданням, тепер Лісовичок буде жити на цій галявині і радіти.

II. Конспект заняття з ручної праці і конструювання в старшій групі.

Програмовий зміст: вчити дітей виготовляти восьмикутники шляхом згинання кутів квадрата; конструювати з них фігуру сніговика; вчити дітей виготовляти трапецію, зрізуючи кути квадрата; розвивати мовлення, елементи математичних уявлень; дати можливість кожному із дітей проявити самостійність при виборі засобів прикрашання роботи і творчих здібностей; виховувати вміння слухати пояснення вихователя й правильно повторювати запропоновані дії.

Матеріал і обладнання : ножиці, клей, квадрати білого кольору (10см,7см, 4см), квадрати із кольорового паперу (5см), обрізки кольорового паперу , салфетки, клейонки, кольорові олівці.

Література: «Бібліотека орігамі. Іграшки» С.Афонькін , видавництво « Ексіо»2002 рік. «Орігамі в дитячому саду» С.І.Мусієнко , видавництво «Лінка-Прес» 2010 рік. Інтернет ресурси.

Хід заняття

Організаційна частина: Діти, яка зараз пора року? (Зима) А може зараз весна або осінь?(Ні,зараз зима)А як ми можемо це довести? (Де сніг, на дворі дуже холодно, морозяне повітря, люди вдягнені в зимовий одяг) А ви любите зиму?А чому? (Можна гратися з снігом в сніжки, ліпити сніговита, кататися на санчатах,ковзанах,лижах)

Сьогодні до нас прийшов незвичайний гість. Спробуйте відгадати хто до нас прийшов.

По снігу покатайте-

Я підросту.

На вогні зігрійте-

Я пропаду.

(Сніговик)

Так, діти. Це сніговик. Тільки чому він такий сумний? Як ви гадаєте, чому?(Може він заблукав?Може захворів?Може щось загубив?)Я думаю що йому дуже самотньо. Може якщо ми розповімо про нього віршика він повеселішає?

Читання дітьми віршів

Усе засипав білий сніг,

А з ним – одлига на поріг,

І ми в дворі, де я живу,

Зліпили казку снігову...

Ось сніговик,

В цілім світі мандрівник.

В капелюх його вберем,

Буде в нас він казкарем.(Дорофєєв Максим)

Сніговик Морквяний ніс

Вгору віника підніс

І питає: «Перехожі,

Чом на мене ви не схожі?

Я стою, а ви в бігах,

Ви у пальтах, у шапках...

Гей скажіть у вас носи,

Як у мене для краси?»(Саша Василенко)

Щось не веселішає наш сніговик. Пропоную вам «зліпити» сніговику друзів невеличких сніговичків з паперу.

Згодні?(Так). Але спочатку давайте потренуємо наші ручки щоб сніговички у нас вийшли найкращі.

Пальчикова гімнастика

«Яечко у гніздечку»

Ми долоньки розітрем

І гніздечко з рук зів*єм

Пташка у гніздечко

Покладе яечко

Яечко, яечко(катаємо горішок)

Котись по гніздечку.

Котись не губися,

Гляди не розбийся.

Виготовлення поробки: Які геометричні фігури лежать перед вами?(квадрати). Яких вони кольорів? (Різнокольорові) На які групи ми можемо їх розділити? (На білі ,і кольорові)

Серед білих знайдіть самий великий, поменше і самий маленький. З цих квадратів ми будимо робити сніговита. А щоб він вийшов кругліший, будимо загинати кути. Подивіться як саме.

Розгляд схеми на дошці

Схема №1. Скільки кутів треба зігнути? (4) Перегортаємо на інший бік. Скільки кутів вийшло?(8) Яка це фігура?(Восьмикутник)Цю саму операцію зробимо і з меншими квадратами. Далі наносимо клей лише на зігнуті кути, щоб наш сніговик вийшов об*ємним. Потім наклеюємо на блакитний папір тулуб, голову, руки. А зараз трохи відпочинемо.

Фізкультхвилинка

Встаньте, діти, посміхніться,

Землі нашій поклоніться

За щасливий день вчорашній.

І до сонця потягніться.

В різні боки нахиліться.

Веретенем покрутіться.

Раз присядьте, два присядьте.

І за парти тихо сядьте.

Продовжуємо працювати. Зробимо сніговикові відерце замість капелюха. Для цього я беру квадратик кольорового паперу.

Дивимось на схему № 2

Довільно очима намічаю лінії квадрата які треба обрізати. Але чогось не вистачає. Чого? (Його треба прикрасити) Як його можна прикрасити? (Намалювати очі, ніс, ротик, шарфик, мітлу) Для прикрашання сніговичка у вас на столах лежать фломастери.

(Поки діти прикрашають сніговика, малює посмішку сніговику)

Підсумок заняття

Подивіться діти, наш сніговик повеселішав. Він дуже радіє новим друзям. Які гарні вийшли сніговички! Діти, вам сподобалось наше заняття? А що саме сподобалось? А що було важко? На цьому наше заняття закінчується!

АНАЛІЗ ЗАНЯТТЯ У ЗДО

I. Загальні відомості про заняття

Дата проведення, ЗДО, група, прізвище, ім'я та по батькові вихователя, предмет, кількість дітей за списком, кількість присутніх, порядковий номер заняття за планом, де проводиться (у групі; актовій, спортивній залі; логопедичному кабінеті тощо).

Обстановка в групі: чистота, освітленість, провітреність, готовність дітей до заняття. Організація уваги і готовності дітей до роботи. Тривалість організаційного етапу. Тема і мета заняття.

II. Тип і структура заняття

Доцільність вибору типу і структури стосовно теми і дидактичної мети заняття. Послідовність окремих етапів заняття. Усвідомлення дітьми виконаних завдань. Ліквідація виявлених недоліків. Оцінювання знань, умінь і навичок дітей. Розподіл часу на занятті. Підбиття підсумків і завершення заняття. Своєчасність застосування ігрових моментів, фізпауз.

III. Зміст заняття

Тема заняття та його відповідність змісту навчальної програми. Актуалізація і корекція опорних понять. Зв'язок із попереднім матеріалом, життям і досвідом дітей. Ефективність використання наочності і ТЗН; проблемність навчання; організація активного мислення. Ефективність методів і прийомів закріплення знань, організація колективних та індивідуальних форм роботи, у тому числі з дітьми із високим і низьким рівнем навчальної мотивації. Актуалізація почуттів і опорних знань.

Ефективність сприйняття й усвідомленості, рівень засвоєння нового матеріалу дітьми.

IV. Принципи, методи і прийоми навчання на занятті

Які принципи, методи і прийоми застосовував вихователь на занятті? (Можна принципи в таблиці: загальнодидактичні, загальнометодичні, частково методичні, спеціальні)

Чи відповідали вони змісту навчального матеріалу, меті і завданням заняття та віковим особливостям дітей?

Як дотримувався вихователь головних вимог до заняття (виховних, дидактичних, психологічних, санітарно-гігієнічних)? Як здійснювались на занятті дидактичні принципи?

Взаємозв'язок репродуктивної і творчої активності й пізнавальної самостійності дітей на занятті. Як розвивалися на уроці спостережливість і логічне мислення дітей? Чи використовувалися прийоми порівняння, протиставлення, узагальнення й систематизації? Як формувалися в дітей уміння вчитися, використовувати наукову інформацію? Прийоми забезпечення зворотного зв'язку для керування процесом засвоєння. Формування в дітей пізнавального інтересу, оцінно-контрольних суджень, навичок самоконтролю.

Оцінювання знань дітей. Чи було здійснено індивідуалізацію та диференціацію навчальних завдань?

V. Поведінка дітей на занятті

Якою мірою діти залучені до активної розумово-пізнавальної праці? Спрямованість і сконцентрованість їхньої уваги. Дисципліна дітей на різних етапах заняття й методи та прийоми реагування вихователя на випадки порушення її. Ставлення дітей до вихователя. Прояви організаційної й пізнавальної самостійності дітей.

VI. Поведінка вихователя на занятті

Уміння володіти увагою дітей, організовувати їхню роботу, підвищувати активність, інтерес, увагу, тримати дисципліну, враховувати індивідуальні особливості кожного вихованця.

Стиль і тон у роботі (жвавий, рішучий, повільний, байдужий). Педагогічний такт. Спостережливість, вдумливість, витримка, винахідливість, емоційність. Зовнішній вигляд. Культура мовлення, поза, міміка, жестикуляція, охайність. Чи користується авторитетом у дітей?

VII. Висновки і пропозиції

Досягнення мети. Виконання плану заняття. Обсяг і якість знань дітей. Виховне, освітнє і розвивальне значення заняття. Що цінного із цього заняття можна взяти для себе або рекомендувати для впровадження в практику інших колег? Поради вихователів, як закріпити й удосконалити позитивні моменти заняття чи подолати недоліки.

ОРІЄНТОВНА СХЕМА САМОАНАЛІЗУ заняття

1. Чи відповідає моє заняття програмі?
2. Чи правильно мною були визначені і розв'язані на занятті навчальні, виховні і розвиваючі завдання?
3. Чи оптимально було визначено зміст заняття, чи відповідає він завданням?
4. Що було основним, найсуттєвішим на занятті?
Чи зуміла я акцентувати увагу дітей на його вивченні?
5. Чи вдало визначена структура заняття? Чи була організована на занятті робота із формування основних умінь, навичок, інтересів дітей? Як здійснювались внутріпредметний і міжпредметний зв'язки?

6. Які принципи, методи і засоби навчання були використані на занятті? Чи були вдалим вибір і поєднання?
7. Які форми навчання (фронтальні, групові, індивідуальні) домінували на занятті? Чи були вдалим їх вибір і поєднання?
8. Чи об'єктивно і коректно оцінені мною знання дітей?
9. Чи правильно здійснювався на занятті інструктаж, визначалися обсяг і складність завдань? Чи було воно диференційованим?
10. Що було зайвим у моїй діяльності і в діях дітей?

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ВИХОВАТЕЛЮ ЩОДО САМОАНАЛІЗУ ЗАНЯТТЯ

Заняття можна вважати ефективним, якщо на ньому забезпечується оптимальний зв'язок усього комплексу навчально-виховних цілей, якщо увага і мислення дітей концентруються на основних, провідних ідеях і поняттях теми, що вивчається, пробуджуються і розвиваються навчальні процеси, формуються потреби дітей у знаннях.

Усі ці вимоги до сучасного заняття мотивовані науковою сучасною педагогікою. Але всі вони не можуть бути здійснені без творчого ставлення вихователя до організації навчання, без його майстерності. Майстерність педагога багато в чому залежить від уміння аналізувати свої та чужі помилки.

Аналізувати заняття потрібно під кутом зору певної педагогічної концепції.

З точки зору оптимізації навчально-виховного процесу можна здійснювати самоаналіз за такою схемою:

1. Які види змісту освіти передбачені навчальним планом заняття?
2. Чи відповідали принципи, методи і прийоми навчання видам змісту і навчальному матеріалу?
3. Рівні знань дітей перед заняттям (чи реалізовано наступність, неперевантажені діти).
4. Якого рівня знань досягнуто в результаті заняття (чи відповідає програмовому змісту)?
5. Ступінь усвідомлення знань дітьми.
6. Доцільність використання наочності і технічних засобів навчання.
7. Чи був на занятті необхідний емоційний клімат.
8. Чи була на занятті внутрішня логічна єдність.
9. Як реалізована виховна мета заняття.

Рівні засвоєння знань:

1. Рівень усвідомленого сприймання і запам'ятовування. Він проявляється у відтворенні засвоєного.
2. Рівень застосування знань і вмінь за засвоєним зразком, тобто у знайомій ситуації.
3. Рівень застосування знань і вмінь у новій ситуації. Тобто їх творче застосування.

Необхідно прагнути того, щоб діти досягли засвоєння основних знань і вмінь на третьому, тобто творчому рівні.

Вихователям слід пам'ятати, що методи навчання не можуть бути поганими чи хорошими, сучасними чи застарілими, вони можуть лише відповідати тим цілям, для досягнення яких вони застосовувалися.

ПСИХОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ЗАНЯТТЯ

1. Загальна психологічна спрямованість заняття:

- мотивація діяльності педагога й дітей на занятті (за обов'язком, за інтересом, за традицією спільної діяльності);
- інтерес вихователя й дітей (до змісту, методів і форм).

2. Реалізація ідей розвиваючого навчання:

- як здійснювалась робота щодо формування активності, самостійності й творчості;
- які засоби використовував педагог для постійного переходу від навчання до самонавчання.

3. Організація пізнавальної діяльності на занятті:

- чи були установки на сприймання, запам'ятовування і роздуми (що сприйняти, що завчити, що обговорити);
- як вихователь домагався цілісного й свідомого, осмисленого сприйняття навчального матеріалу (поставив мету, спрямував усвідомленість в одне русло, застосував цілісний підхід, наочність, образність тощо);
- як організував увагу (як спрямовував, як переключав, що робив під час відволікання, як домагався стійкості);
- як розвивав пам'ять дітей (які види діяльності організував, як націлював на запам'ятовування, збереження і відтворення, як добирав інформацію для запам'ятовування, скільки і як повторював, як перевіряв);
- як розвивав мислення дітей, використовуючи порівняння, зіставлення, аналіз, синтез, класифікацію, систематизацію, генералізацію;
- як працював із поняттями, аргументами;
- як розвивав творчу уяву.

4. Формування вмінь і навичок дітей:

- як формував загально навчальні вміння й навички;
- як вироблялися спеціальні вміння й навички;
- які практикував види вправ і як вони сприяли тренуванню умінь і навичок;
- яку роль відіграють вказівки, інструкції, алгоритми, зразки під час формування вмінь і навичок;
- чи раціонально використав час для формування вмінь і навичок.

5. Розвиток емоційно-вольової сфери дітей:

- які емоції дітей переважають на занятті;
- які засоби корекції емоцій використав вихователь на занятті;
- чи враховує педагог на занятті індивідуальні особливості й стан дитини;
- що робить для активізації вольової сфери у дітей;
- чи помічає дітей з агресивним і депресивним станом.

5. Психологічна саморегуляція вихователя на занятті:

- яке творче самопочуття вихователя на занятті;
- який контакт з дітьми;

- як реагує вихователь на аналіз заняття.

СОЦІОЛОГІЧНИЙ АНАЛІЗ ЗАНЯТТЯ

1. Які форми співпраці педагог використовує на занятті.
2. Які стосунки між педагогом і дітьми на занятті (доброзичливі, натягнуті, напружені, врівноважені, штучні, стримані, непевні, агресивні, депресивні тощо);
3. Як виконують діти доручення або вказівки вихователя (нервово, спокійно, щиро, насильно, байдуже, ввічливо-коректно);
4. Як спілкуються діти між собою на занятті. Чи допомагають один одному. Чи захищають один одного.
5. Хто з дітей займається випереджувальним навчанням. Що вивчив наперед. Яку мету під час цього прагне досягти.
6. Що особливо сподобалось дітям на занятті.
7. Чи дістали діти задоволення від заняття. А від чого вони із задоволенням відмовилися б.
8. Який педагогічний такт вихователя. Чи завжди педагог на занятті ввічливий, тактовний, доброзичливий. Якщо не завжди, то чому.
9. Як інакше хотіли б діти побудувати стосунки з вихователем.
10. Які скарги має вихователь на дітей. Що хотів би змінити у стосунках із дітьми.

АНАЛІЗ ЗАНЯТТЯ З ПОЗИЦІЙ РОЗВИВАЛЬНОГО НАВЧАННЯ

Розвивальна мета.

Методи і прийоми. Проблемні, дослідницькі, творчі, діалогічні, колективні, ігрові.

Формування знань, умінь, навичок. Поняття, змістове узагальнення, робота зони найближчого розвитку, від абстрактного до конкретного, укрупнення дидактичних одиниць, підвищений темп, орієнтовна основа дій.

Формування способів розумових дій. Доцільна навчальна діяльність, узагальнення, класифікація, судження, висновки, аналіз, синтез, формування самоорганізаційних механізмів особистості, творчість, пізнавальна мотивація, вольова мотивація, самонавчання, самоствердження (Я-концепція), саморегуляція.

Принцип обліку індивідуальних особливостей. Індивідуальний підхід. Рівнева диференціація.

Інші якості особистості.

АНАЛІЗ ВИХОВНИХ АСПЕКТІВ ЗАНЯТТЯ

Світоглядний напрямок

Особистість вихователя (приклад), оптимізм, стосунки з людьми, ставлення до речей, до довкілля.

Навчальна праця на занятті.

Робоче місце, планування, активність, самостійність, повага до істини, старанність.

Виховання дисципліни.

Виховання дітей, дотримання порядку, відповідальність, уміння слухати, вимоги на занятті, тактовність, аргументованість. Вимоги, які ґрунтуються на: довірі, успіхові, інтересах.

Особистісний підхід на занятті.

Педагогічна любов, розуміння дітей, допомога дітей, оцінювання дітей.

Методичні рекомендації до проведення практичного заняття

Готуючись до семінарського заняття, студентам варто розкрити систему практичних занять, що охоплюють засвоєння основних понять кожної з технік, що вивчаються. Розглянути види практичної діяльності на заняттях з художньої праці: репродуктивна і творча. Дайте перелік умов, необхідних для організації занять з ручної праці. З'ясувати вплив ручної праці на всебічний розвиток особистості дошкільника. Розглянути види занять з ручної праці. Схарактеризувати правила техніки безпеки на заняттях з ручної праці. Розглянути структуру заняття з ручної праці.

Семінарське заняття № 2

«Методика навчання дошкільників конструюванню з паперу та картону»

Теми для вивчення:

1. Зміст поняття «площинні вироби».
2. Короткі відомості про виробництво і застосування паперу, картону, їх види: альбомний, оксамитний, обгортковий папір; м'який картон та ін..
3. Конструктивні і декоративні особливості паперу і картону.
4. Інструменти і прилади, що застосовуються при виготовленні виробів з паперу і картону. Техніка безпеки.
5. Санітарно-гігієнічні вимоги до роботи з папером, картоном, клеєм. Організація робочого місця.
6. Зміст поняття «об'ємні вироби з паперу».
7. Способи складання в різних напрямках прямокутника і квадрата для виготовлення об'ємної іграшки.
8. Декоративна обробка поверхні та краю об'ємних виробів іграшкові меблі, ялинкові прикраси, будиночок, кубик, валіза, телевізор).
9. Виготовлення іграшок з картонних і напівкартонних конусів, циліндрів
10. Способи створення з картону і напівкартону конусів і циліндрів.
11. Способи склеювання і поєднання частин виробу.
12. Декоративне оформлення виробів. Пошук художньо-образної та емоційної виразності: добір допоміжних елементів, кольорових співвідношень (ялинкові прикраси, кіт, цуценя, бичок).

13. Оригамі в дошкільному закладі

14. Виготовлення пап'є-маше.

Практичні завдання:

I. Виготовлення іграшок способом вирізання, комбінування і клеєння геометричних фігур (квадратів, прямокутників, трикутників, кругів, овалів) – зайчиків, ведмедиків, курчат, ляльок, клоунів, їх декоративне оформлення аплікацією.

1. Виготовлення виробів за шаблонами.

2. Розмітка матеріалу за допомогою шаблона.

3. Виготовлення необхідних шаблонів. Основа і додаткові деталі.

4. Комбінування, декорування додатковими деталями для посилення емоційної виразності образу (яблуко, груша, гриб, білочка, слоненя).

II. Добір деталей оформлення до запропонованих шаблонів, виготовлення нових шаблонів (самостійний вибір тематики, додаткових деталей та декору), застосування шаблонів для виготовлення інших виробів.

III. Виготовлення склянки, коробочки, кораблика, квітів, тварин, птахів, риб, метеликів. Пошук нових способів формоутворення стильової єдності, художньої виразності виробу. Застосування різних варіантів створення одних і тих самих образів. Створення тематичних чи сюжетних композицій: акваріум, букет, сад тощо.

Методичні рекомендації до проведення семінарського заняття

Готуючись до заняття, студентам варто з'ясувати зміст поняття «площинні вироби». Розкрити короткі відомості про виробництво і застосування паперу, картону, їх види: альбомний, оксамитний, обгортковий папір; м'який картон та ін.. Проаналізувати конструктивні і декоративні особливості паперу і картону. Розглянути інструменти і прилади, що застосовуються при виготовленні виробів з паперу і картону; техніку безпеки; санітарно-гігієнічні вимоги до роботи з папером, картоном, клеєм; організацію робочого місця.

Виготовити іграшки способом вирізання, комбінування і клеєння геометричних фігур (квадратів, прямокутників, трикутників, кругів, овалів) – зайчиків, ведмедиків, курчат, ляльок, клоунів, їх декоративне оформлення аплікацією. Ознайомитися з програмними вимогами щодо виконання іграшки способом комбінування і клеєння геометричних фігур з дітьми у ДНЗ, підготувати конспект заняття

Готуючись до заняття, студентам варто з'ясувати особливості виготовлення виробів за шаблонами. Розглянути розмітку матеріалу за допомогою шаблона; виготовлення необхідних шаблонів; основа і додаткові деталі. Проаналізувати комбінування, декорування додатковими деталями

для посилення емоційної виразності образу (яблуко, груша, гриб, білочка, слоненя). Підібрати деталі оформлення до запропонованих шаблонів, виготовлення нових шаблонів (самостійний вибір тематики, додаткових деталей та декору), застосування шаблонів для виготовлення інших виробів. Ознайомитися з програмними вимогами щодо виготовлення виробів за шаблоном з дітьми у ЗДО.

Готуючись до заняття, студентам варто з'ясувати зміст поняття «об'ємні вироби з паперу». Розглянути конструювання іграшок з основної викрійки (квадрата, поділеного на 16 частин); способи складання в різних напрямках прямокутника і квадрата для виготовлення об'ємної іграшки; виконання об'ємних виробів із складеного в різних напрямках аркуша паперу та картону з надрізанням по лінії згину та з відрізуванням частини основної викрійки; декоративна обробка поверхні та краю об'ємних виробів іграшкові меблі, ялинкові прикраси, будиночок, кубик, валіза, телевізор).

Готуючись до заняття, студентам варто з'ясувати особливості виготовлення іграшок з картонних і напівкартонних конусів, циліндрів; способи створення з картону і напівкартону конусів і циліндрів. Розглянути способи склеювання і поєднання частин виробу. З'ясувати співвідношення форми, пропорції, розміру частин виробу, їх взаєморозміщення; декоративне оформлення виробів. Зробити пошук художньо-образної та емоційної виразності: добір допоміжних елементів, кольорових співвідношень (ялинкові прикраси, кіт, цуценя, бичок). Застосувати евристичні методи: «мозкової атаки» - генерації ідей; «удосконалення» - визначення недосконалих частин іграшки або її проекту; «пошук аналогів» - використання основи (конус, циліндр) для створення нового образу; реконструювати – змінювати основу або всі додаткові деталі; «презентація ідей». Виготовити об'ємні іграшок із картонних і напівкартонних конусів, циліндрів у старшій групі ДНЗ

Готуючись до заняття, студентам варто розкрити зміст роботи в техніці оригамі в дошкільному закладі. Розглянути правила складання паперу. Вивчити основи поняття оригамі: «ребро», «хребет», «долина», «складка-блискавка». Розглянути прийоми формоутворення оригамі. Обґрунтувати створення цілісних композицій різних видів на основі виробів, виконуваних за взірцем. На практиці перевірити технологію виготовлення склянки, коробочки, кораблика, квітів, тварин, птахів, риб, метеликів. Виявити нові способи формоутворення стильової єдності, художньої виразності виробу. Застосувати різні варіанти створення одних і тих самих образів. Створити тематичні чи сюжетні композиції: акваріум, букет, сад тощо. Ознайомитися з програмними вимогами щодо роботи в техніці оригамі з дітьми у ЗДО.

Семінарське заняття № 3

«Специфіка роботи з природним матеріалом»

Теми для вивчення:

1. Аплікація з природного матеріалу.
2. Прийоми заготівлі листя, квітів, соломки, черепашок.
3. Технологія їх обробки, зберігання та підготовка до роботи.
4. Інструменти та приладдя для обробки природних матеріалів: ножиці, пензлик. Техніка безпеки.
5. Техніка виконання виробів з тополиного пуху.
6. Техніка виконання виробів з соломи
7. Техніка виготовлення мозаїки з ячної шкарлупи.
8. Техніка виконання робіт з тістопластики.
9. Методика навчання дошкільників тістопластиці.
10. Аплікація із засушених рослин.
11. Аплікація із цілих форм рослин (з листя берези-річка).
12. Аплікація із частин рослини (з пелюсток тюльпана-ваза).
13. Виготовлення об'ємних виробів з природного матеріалу.
14. Конструктивні і декоративні властивості різних природних матеріалів.
15. Способи заготівлі природних матеріалів, технологія їх обробки. Підготовка матеріалу до роботи.
16. Інструменти та приладдя для виготовлення іграшок: шило, ножиці, ніж, голка, олівці, фарба, клей, щипці. Техніка безпеки. Допоміжні матеріали: папір, дріт, нитки, пластилін.
17. Способи поєднання деталей при створенні фігурок птахів, тварин і людей з плодів, насіння і черепашок (за допомогою сірників без голівок, паличок, ниток, дроту, пластиліну, клею).

Пошукова робота з визначення можливої тематики виробів (метод «мозкового штурму» - генерації ідей). Поетапність виготовлення іграшок. Декоративне оформлення виробів. Емоційна та образна виразність іграшок.

Практичні завдання:

1. Зробити композицію із засушених рослин (квіти, листя, гілля, мох, кора і т.д.) з використанням допоміжних матеріалів.
2. Підготувати пам'ятку для батьків «Способи заготівлі природних матеріалів», «Технологія сушіння листя».
1. Підготувати консультацію для батьків: «Іграшки-саморобки з природного матеріалу».

Методичні рекомендації до проведення семінарського заняття

Готуючись до семінарського заняття, студентам варто розкрити зміст аплікації з природного матеріалу. Розкрити прийоми заготівлі листя, квітів, соломки, черепашок; технологія їх обробки, зберігання та підготовка до роботи.

Розглянути інструменти та приладдя для обробки природних матеріалів: ножиці, пензлик; техніку безпеки; техніку виконання виробів з тополиного пуху; техніку виконання виробів з соломи; техніку виготовлення мозаїки з яєчної шкарлупи; техніку виконання робіт з тістопластики. Проаналізувати методiku навчання дошкільників тістопластиці.

Готуючись до семінарського заняття, студентам варто розкрити зміст роботи з аплікації із засушених рослин. Схарактеризувати технологію підготовки засушеного листя і квітів до роботи; аплікації із цілих форм рослин (з листя берези-річка); аплікації із частин рослини (з пелюсток тюльпана-ваза). Скласти художні композиції, створення оригінального аранжування з природних матеріалів.

Готуючись до семінарського заняття, студентам варто з'ясувати особливості виготовлення об'ємних виробів з природного матеріалу. Розкрити конструктивні і декоративні властивості різних природних матеріалів. З'ясувати способи заготівлі природних матеріалів, технологія їх обробки. підготовка матеріалу до роботи. Розглянути інструменти та приладдя для виготовлення іграшок: шило, ножиці, ніж, голка, олівці, фарба, клей, щипці. техніка безпеки. допоміжні матеріали: папір, дрiт, нитки, пластилін; способи поєднання деталей при створенні фігурок птахів, тварин і людей з плодів, насіння і черепашок (за допомогою сірників без голівок, паличок, ниток, дроту, пластиліну, клею).

Провести пошукову роботу з визначення можливої тематики виробів (метод «мозкового штурму» - генерації ідей). поетапність виготовлення іграшок. декоративне оформлення виробів. емоційна та образна виразність іграшок.

Готуючись до семінарського заняття, студентам варто підготувати пам'ятку для батьків «Способи заготівлі природних матеріалів», «Технологія сушіння листя». Розробити конспект заняття з роботи з природним матеріалом для дітей середнього або старшого дошкільного віку (за зразком вихователя), тему обрати самостійно.

Семінарське заняття № 4

«Специфіка роботи з викидним матеріалом»

Теми для вивчення:

1. Значення роботи з непридатним матеріалом для розвитку творчості дошкільників.
2. Матеріали та інструменти, необхідні для роботи.
3. Техніка виготовлення виробів.
 - а) з різних коробок;
 - б) з котушок, клубків ниток;
 - в) з поролону, фольги, дроту;
 - г) з відходів пластмаси, різних пластикових пляшок тощо.
4. Методика навчання дітей старшого дошкільного віку виготовленню виробів.
5. Викидний матеріал (раніше вживані матеріали та предмети – котушки, сірникові коробки, інше упакування), його конструктивні можливості.
6. Техніка безпеки і гігієнічні вимоги в роботі з викидним матеріалом, підготовка матеріалу до роботи.
7. Способи поєднання матеріалів між собою (за допомогою клею, ниток, дроту).
8. Технологія виконання виробів, які містять різні матеріали.
9. Види конструювання з викидного матеріалу.
10. Методика навчання дошкільників конструюванню з викидного матеріалу.
11. Конструювання іграшок із покидькового матеріалу.
12. Декоративне оформлення виробів у формі планшетів.
13. Виготовлення сенсорних плакатів, основ для різних видів театрів з пінопласту, їх оформлення відповідно до сюжету.
14. Пошуки нових технологічних і конструктивних вирішень – фігурки тварин, іграшкові меблі, транспорт.

Практичні завдання:

1. З різного покидькового матеріалу виготовити посібник на розвиток дрібної моторики пальців поєднавши з сенсорикою:
 - шнурівки на замкові,
 - шнурівки на гудзиках,
 - шнурівки на мотузках,
 - шнурівки на кнопках.

Методичні рекомендації до проведення семінарського заняття

Готуючись до заняття, студентам варто з'ясувати значення роботи з непридатним матеріалом для розвитку творчості дошкільників. Розглянути матеріали та інструменти, необхідні для роботи. Обґрунтувати техніку виготовлення виробів (з різних коробок; з катушок, клубків ниток; з поролону, фольги, дроту; з відходів пластмаси, різних пластикових пляшок тощо). Зробити аналіз методики навчання дітей старшого дошкільного віку виготовленню виробів.

Готуючись до заняття, студентам варто з'ясувати суть поняття «покидьковий матеріал» (раніше вживані матеріали та предмети – катушки, сірникові коробки, інше упакування), його конструктивні можливості. Розкрити особливості роботи з різними матеріалами. Схарактеризувати техніку безпеки і гігієнічні вимоги в роботі з викидним матеріалом. Розглянути підготовку матеріалу до роботи; способи поєднання матеріалів між собою (за допомогою клею, ниток, дроту); технологію виконання виробів, які містять різні матеріали. Вивчити види конструювання з викидного матеріалу. Проаналізувати методику навчання дошкільників конструюванню з викидного матеріалу.

Готуючись до заняття, студентам варто з'ясувати особливості використання конструкцій та форм, що були у вжитку, для створення нового об'єкту. Розкрити можливості поєднання готових форм без їх зміни; часткова зміна готових форм. Зробити пошуки нових технологічних і конструктивних вирішень – фігурки тварин, іграшкові меблі, транспорт. Розглянути способи декорування виробів, відповідність декору конструкції, художня образність, емоційна виразність.

Готуючись до заняття, студентам варто розглянути конструювання іграшок із покидькового матеріалу. Проаналізувати декоративне оформлення виробів у формі планишетів. Вивчити особливості виготовлення сенсорних плакатів, основ для різних видів театрів з пінопласту, їх оформлення відповідно до сюжету. З різного покидькового матеріалу виготовити посібник на розвиток дрібної моторики пальців поєднавши з сенсорикою: шнурівки на замкові, шнурівки на гудзиках, шнурівки на мотузках, шнурівки на кнопках.

Семінарське заняття № 5

«Робота з тканиною та текстильними матеріалами»

Теми для вивчення:

1. Види тканин і короткі відомості про їх виробництво і застосування.
2. Інструменти та приладдя для роботи з тканинами: ножиці, голка, наперсток, олівці.
3. Техніка безпеки. Підготовка матеріалу до роботи.
4. Виконання основних ручних швів: «уперед голку», «строчка», «через край», «тамбурний» («ланцюжок»), з'єднувальні і декоративні шви.

5. Виготовлення м'якої іграшки.
6. Виконання викрійки.
7. Розкрій тканини.
8. Технологічна послідовність виконання виробу, врахування конструктивних особливостей іграшки та її пропорцій.
9. Декоративне оформлення іграшки аплікацією.
10. Прийоми виконання аплікації з тканини.
11. Робота з нитками. Помпон.
12. Прийоми виготовлення іграшки з помпону.
13. Вишивання декоративними стрічками.
14. Пошиття натільної білизни для ляльки.
15. Виготовлення народної ляльки.

Практичні завдання:

1. Підготувати конспект заняття з виготовлення м'якої іграшки для дітей старшого дошкільного віку (за зразком вихователя). Тему обрати самостійно.
2. Виготовити м'яку іграшку для дітей (на вибір студента).
3. Виготовити один із різновидів ляльки-мотанки.

Методичні рекомендації до проведення семінарського заняття

Готуючись до заняття, студентам варто розглянути види тканин і короткі відомості про їх виробництво і застосування; підібрати інформацію про інструменти та приладдя для роботи з тканинами: ножиці, голка, наперсток, олівці; техніка безпеки. Розкрити особливості підготовки матеріалу до роботи; виконання основних ручних швів: «уперед голку», «строчка», «через край», «тамбурний» («ланцюжок»), з'єднувальні і декоративні шви.

Готуючись до заняття, студентам варто розглянути прийоми виготовлення м'якої іграшки; особливості виконання викрійки; розкрій тканини. З'ясувати технологічна послідовність виконання виробу, врахування конструктивних особливостей іграшки та її пропорцій.

Готуючись до заняття, студентам варто розглянути особливості декоративного оформлення іграшки аплікацією; прийоми виконання аплікації з тканини; з'ясувати зміст роботи з нитками; особливості виготовлення помпонів та прийоми виготовлення іграшки з помпону. Підготувати конспект заняття з виготовлення м'якої іграшки для дітей старшого дошкільного віку (за зразком вихователя) обравши тему самостійно.

Семінарське заняття № 6
«Дизайн як творча діяльність»

Теми для вивчення:

1. Зміст поняття «Дизайнерська діяльність», «Дитячий дизайн».
2. Розвиток творчих здібностей дітей засобами художньо-конструктивного дизайну.
3. Аплікаційно-графічний дизайн (для дітей 4-5 років)
 - твори на площині (малюнки, мозаїки, фризи, панно, силуети і т.д.)
 - нетрадиційні технології зображення (тичкування, монотипія, діотипія, пластилінографія, кляксографія, набризг, малювання штампами, трафаретами й ін.)
4. Об'ємний дизайн (для дітей 5-6 років).
 - виготовлення іграшок – сувенірів, дитячої біжутерії, паперову пластику, прикрасу одягу, створення зразків оздоблення приміщень
 - екопластика.
 - декупаж
5. Просторовий дизайн (для дітей 6-7 років).
 - корейська техніка роботи з папером «Ханді» або паперопластика, техніки оригамі, декорування мотузками, шнурами й ін.
 - печворк
 - квілінг
6. Прийоми та засоби композиції дизайну.
7. Характеристика видів дизайну:
 - промисловий дизайн
 - графічний дизайн
 - книжковий дизайн
 - візаж
 - дизайн одягу
 - фітодизайн
 - ландшафтний дизайн
 - арт-дизайн
8. Оформлення інтер'єру ЗДО.
9. Вимоги до оформлення ЗДО.
10. Твори мистецтва в оформленні ЗДО.

Практичні завдання:

1. Розробити зразки творів на площині (малюнки, мозаїки, фризи, панно, силуети і т.д.) та у нетрадиційній технології зображення (тичкування, монотипія, діотипія, пластилінографія, кляксографія, набризг, малювання штампами, трафаретами й ін.)

2. Виготовити іграшку-сувенір, дитячу біжутерію, зразок твору з паперопластики, прикрасу одягу, створення зразків оздоблення приміщень, екопластика, декупаж.
3. Самостійно створити план нестандартної групової кімнати. Виконати план у кольорі враховуючи всі необхідні зони для обраної вікової групи.
4. Розробіть емблему для дошкільників, які займаються в гуртку «Ми - дизайнери».

Методичні рекомендації до проведення семінарського заняття

Готуючись до заняття, студентам варто розглянути зміст поняття «дизайнерська діяльність», «дитячий дизайн». З'ясувати розвиток творчих здібностей дітей засобами художньо-конструктивного дизайну. Розглянути аплікаційно-графічний дизайн (для дітей 4-5 років): твори на площині (малюнки, мозаїки, фризи, панно, силуети і т.д.), нетрадиційні технології зображення (тичкування, монотипія, діотипія, пластилінографія, кляксографія, набризг, малювання штампами, трафаретами й ін.). Розробити зразки творів на площині (малюнки, мозаїки, фризи, панно, силуети і т.д.) та у нетрадиційній технології зображення (тичкування, монотипія, діотипія, пластилінографія, кляксографія, набризг, малювання штампами, трафаретами й ін.)

Готуючись до заняття, студентам варто розглянути об'ємний дизайн (для дітей 5-6 років): виготовлення іграшок – сувенірів, дитячої біжутерії, паперову пластику, прикрасу одягу, створення зразків оздоблення приміщень, екопластика, декупаж. Схарактеризувати просторовий дизайн (для дітей 6-7 років): корейська техніка роботи з папером “ханді” або паперопластика, техніки оригамі, декорування мотузками, шнурами й ін., печворк, квілінг. Виготовити іграшку – сувенір, дитячу біжутерію, зразок твору з паперопластики, прикрасу одягу, створення зразків оздоблення приміщень, екопластика, декупаж.

Готуючись до заняття, студентам варто розглянути прийоми та засоби композиції дизайну. Схарактеризувати видів дизайну: промисловий дизайн, графічний дизайн, книжковий дизайн, візаж, дизайн одягу, фітодизайн, ландшафтний дизайн, арт-дизайн. Розробіть емблему для дошкільників, які займаються в гуртку «Ми - дизайнери».

Готуючись до заняття, студентам варто розглянути оформлення інтер'єру ЗДО. Розкрити вимоги до оформлення ЗДО. Розглянути твори мистецтва в оформленні ЗДО. Виконати в кольорі план інтер'єру ЗДО, в якому були б передбачені всі її необхідні компоненти. Самостійно створити план нестандартної групової кімнати. Виконати план у кольорі враховуючи всі необхідні зони для обраної вікової групи.

Семінарське заняття № 7
«В'язання амігурумі та інших виробів переплетень»

Теми для вивчення:

1. Виготовлення в'язаних іграшок (амігурумі) з рухомими частинами
2. Допоміжні матеріали: нитки, дріт, мотузка.
3. Способи з'єднання деталей іграшки (за допомогою нитки, дроту, мотузки).
4. Поетапність виконання роботи.
5. Декоративне оформлення в'язаної іграшки: емоційна та образна виразність виробу – котика, зайчика, тигра, ляльки, клоуна тощо.
6. Виготовлення художніх виробів у техніці переплетення
7. Розмітка і виконання прямокутної і квадратної основи з аркуша паперу. Поетапність роботи.
8. Виконання прямих та скісних переплетень різних видів.
9. Формування рівного і фігурного краю виробу.
10. Виготовлення закладок для книг, іграшкового килимка, серветки.
11. Техніка макраме. В'язання простих вузлів.
12. В'язання гачком. В'язання пальчикового театру.
13. Етно-дизайн при виготовленні ялинкових прикрас (плоскі ялинкові прикраси).
14. Виготовлення об'ємних ялинкових прикрас.

Практичні завдання:

1. Розробка нових варіантів виготовлення в'язаної іграшки: з однією рухомою частиною, з двома, що не поєднані між собою, комплексне поєднання кількох рухомих частин іграшки.
2. Створення нових композиційних структур чергуванням смужок різного кольору та ширини; плетінням через одну, дві, три смужки основи.

Методичні рекомендації до проведення семінарського заняття

Готуючись до заняття, студентам варто з'ясувати особливості виготовлення в'язаних іграшок з рухомими частинами. Розглянути допоміжні матеріали: нитки, дріт, мотузка; способи з'єднання деталей іграшки (за допомогою нитки, дроту, мотузки). З'ясувати поетапність виконання роботи. Розглянути декоративне оформлення іграшки: емоційна та образна виразність виробу – котика, зайчика, тигра, ляльки, клоуна тощо. Розробити нові варіанти виготовлення іграшки: з однією рухомою частиною, з двома, що не поєднані між собою, комплексне поєднання кількох рухомих частин іграшки. Ознайомитися з програмними вимогами щодо виготовлення іграшки з рухомими частинами з дітьми у ЗДО.

Готуючись до заняття, студентам варто з'ясувати особливості виготовлення художніх виробів у техніці переплетення. Розглянути розмітку і виконання прямокутної і квадратної основи з аркуша паперу; поетапність роботи; виконання прямих та скісних переплетень різних видів. Підібрати кольорові контрасти: додаткові за кольоровим тоном або гармонійний. З'ясувати можливості формування рівного і фігурного краю виробу; виготовлення закладок для книг, іграшкового килимка, серветки. Створити нові композиційні структури чергуванням смужок різного кольору та ширини; плетінням через одну, дві, три смужки основи. Ознайомитися з програмними вимогами щодо виконання художніх виробів у техніці переплетіння з дітьми у ЗДО.

Семінарське заняття № 8

«Вироби для рухливих ігор і святкових ранків. Театральні маски»

Теми для вивчення:

1. Педагогічні, естетичні і технічні вимоги до іграшок і посібників для творчих ігор.
2. Підвищення міцності посібників шляхом наклеювання паперу на марлю.
3. Посібники з цупкої тканини, картону, пап'є-маше.
4. Види посібників і іграшок для творчих ігор, свят, інсценівок, казок.
5. Театральні маски.
6. Пальчиковий театр.
7. Виготовлення та оформлення настільного театру.

Практичні завдання:

1. Виготовлення посібників для ігор та графічне їх оформлення. Самостійне оформлення творчої гри (за вибором студентів).
2. Виготовлення театральних масок або пальчикового чи настільного театру (на вибір студента).

Методичні рекомендації до проведення семінарського заняття

Готуючись до заняття, студентам варто з'ясувати особливості виготовлення виробів для творчих ігор. Розглянути особливості створення пальчикового та настільного театрів. З'ясувати поетапність виконання роботи. Розглянути декоративне оформлення театральної маски: емоційна та образна виразність виробу – котика, зайчика, тигра, ляльки, клоуна тощо. Розробити нові варіанти виготовлення масок. Ознайомитися з програмними вимогами щодо виготовлення з дітьми у ЗДО.

Література:

1. Альбом Українські костюми для ляльок. – К.:Реклама, 1982.
2. Бисер /Авт. – сост. Г.Дюмина – М.:ООО ИздательствоАстрель, 2001. – 256с.
3. Богатеева З.А. Мотиви народних орнаментів в аплікаціях. / З.А. Богатеев. - Москва: Просвещение, 1991.
4. Божко Л.А. Бисер. Издательство 3-е, испр. и допол./ Л.А. Божко. – М.: Мартин, 2005.- 120с. Ил.
5. Божко Л.А. Изделия из бисера. Изд. 2-е, испр. и допол./ Л.А. Божко. – М.: Мартин, 2007. – 216с.
6. Божко Л.М. Виховання дитячої уяви у художніх образах / Інститут змісту і методів навчання. – К., 2007. – 204 с.
7. Ботюк О. Конструювання з паперу методом орігамі./О.Ботюк. – Тернопіль: Навчальна книга, 2002.
8. Бутріль В. Навчати праці естетично, цікаво, творчо./ В.Бутріль – Київ: Початкова школа, 2004.
9. Веремійчик І.М. Методика трудового навчання в початковій школі: навч. посіб. /І.М. Веремійчик.–Тернопіль: ОСО Мальва,2004. -276 с.
10. Використання нетрадиційних технік, як засіб творчого розвитку дітей дошкільного віку. Дайджест 2/ упор. Н.В. Погребняк, А.Ф. Михайліченко. – Запоріжжя: ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2006. – 100 с.
11. Використання нетрадиційних технік, як засіб творчого розвитку дітей дошкільного віку. Дайджест 2/ упор. Н.В. Погребняк, А.Ф. Михайліченко. – Запоріжжя: ТОВ «ЛПКС» ЛТД, 2006. – 100 с.
12. Антонович Є.А., Захарчук Г.В., Чугай Г.В., Станкевич М.С. Декоративно-прикладне мистецтво. – Львів: Світ, 1993
13. Виховання дошкільника в праці / Під ред. З.Н. Борисової. – 2-е видання, доопрацьоване і доповнене. – К.: ВІПОЛ, 2002.
14. Вишкина О.Б. Декупаж. Декоруємо гардероб – М: ТОВ ГИК “Нова печатка” 2008.
15. Віденко Н.Д. Ялинкові прикраси./ Н.Д. Віденко. Фото. Н.Діденко. – К.: Країна мрій, 2007. – 48с.
16. Воропай О. Звичаї нашого народу. Вид. в 2-х томах. К.:Оберіг,1991.
17. Гоман Л.А. Занятие по ручному труду в детском саду. Альбом с методическими указаниями. – К., 2002. – 63 с.
18. Гоман П.О. Заняття з ручної праці в дитячому садку. / П.О.Гоман. - К.: Рад.школа., 1982.
19. Горобець Г. Твої іграшки./ Г.Горобець – К.:Веселка, 1980.
20. Гусакова М.А. Апликация. / М.А. Гусакова.- М.: Просвещение, 1982.
21. Гуцан Л. Етнодизайн українських трудових традицій // Початкова школа. – 2003. - № 6. – С. 18-19.
22. Давидова Г.Н. Дитячий дизайн.- М: ТОВ “Скрипторий 2003” 2008.

23. Далекий посвіт Березині./ В. Скуратівський//ж-л Народна творчість та етнографія. - 1994.-№4.-С.61-63.
24. Дизайн и дети: Методические рекомендации// Авт.-сост. Л.А. Ляпина. – М.: ТЦ Сфера, 2006. – 96 с.
25. Дронова О. Через красу до творчості// Дошкільне виховання. – 2004. - № 4. – С.18-19.
26. Еременко П.И. Иголка-волшебница./ П.И. Еременко – М.:Просвещение, 1988.
27. Ефимова А.В. Работа с мягкойигрушкой в начальныхкласссах. / А.В. Ефимова– М.: Просвещение, 1988.
28. Ждан В.П. Заняття з художньої творчості дошкільників. Альбом./ В.П. Ждан.-К.:Рад.школа,1988.
29. Калужька Л.В. Дивокрай. Вибрані дидактико-методичні матеріали у 2-х книгах для працівників дошкільних закладів.Кн.1/Л.В.Калужька.- Тернопіль: Мандрівець, 2005. – 320 с.
30. Калужька Л.В. Художня праця у дитячому садку: Конспект лекцій. – К.: ІСДО, 1995. – 138 с.
31. Кара-Васильєва Т. Українська сорочка./ Т. Кара-Васильєва. К.:Томіріс,1994.
32. Коппалова Н.М. Гурткова робота з аплікації та орігамі./ Н.М. Коппалова – Тернопіль: Мандрівець, 2008. – 80с.
33. Корнійчук О.Д. Альбом карток з технічного моделювання./ О.Д.Корнійчук.– К.:Рад.школа, 1987.
34. Лапицька О.А. Орігамі /Фото. Ю.Кузьменка. – К.: Країна мрій, 2008. – 48с.
35. Ликова І.А. Художня праця в дитячому садку – М: “Карапуз” 2009.
36. Литвинець Е.М. Українське народне мистецтво. Вишивання і нанизування: [Альбом]/ – Е.М. Литвинець.- К.:Вища школа, 2004.-335с.
37. Лиштван З.В. Конструирование. – М.: Просвещение, 1981
38. Луцан Н.І. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну. Навчально методичний посібник. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2009. – 172 с.
39. Луцан Н.Народні мотиви в аплікаціях дітей./ Н. Луцан.- Івано-Франківськ, 1996.
40. Людмила Репіленко. Аплікація з природного матеріалу. / Репіленко Людмила. –Тернопіль:Підручники і посібники, 2008.
41. Ляукина М.В. Бисер. /М.В. Ляукина – М.: АСТ – ПРЕСС КНИГА, 2005. – 288с.
42. Ляукина М.В. Бисер./ М.В. Ляукина - М.: АСТ – ПРЕСС КНИГА, 1999. - 176с.
43. Манько В. Українська народна писанка./ Віра Манько. – Львів: Свічадо, 2006.
44. Нікітіна А.В. Нетрадиційні техніки малювання в дитячому садку –Спб: “КАРО” 2007.

45. Пантелеев Г.Н. Детский дизайн. – М.: карапуз, 2006
46. Панталева Р.О. Художественный труд в детских садах./ Р.О. Панталева– М.:Просвещение, 1987.
47. Парамонова Л.А. Детское творческое конструирование. – М.: Карапуз 1999.
48. Пищикова Н.Г. Робота з папером у нетрадиційній техніці – М: ТОВ “Скрипторій 2003” 2006
49. Сеньків І.Відродження писанкарства в діаспорі./ І.Сеньків// ж-л Писанка-Верховина.-1993.- №3.- С.10-12.
50. Силецька І.Б. М’яка іграшка./ Силецька І.Б. – К.: СПД Країна Мрій, 2006. – 176с.
51. Сковронський В.М. Народна іграшка./ В.М. Сковронський. - Київ: Мистецтво,2001.
52. Соколова С. Азбука орігамі./ С.Соколова – К.: Країна Мрій, 2006. – 432с.
53. Стольная Е.А. Цвети и деревьяизбисера./ Е.А. Стольная.– М.:Мартин, 2006.
54. Тименко В.Л. Обдаровані пальчики./ В.Л. Тименко– К.: ЛТД Спалах, 1998.
55. Хорунжий В.І. Практикум в навчальних майстернях з методикою трудового навчання. - Тернопіль, 2001.
56. Хорунжий В.І. Практикум в навчальних майстернях з методикою трудового навчання/ В.І.Хорунжий; - Тернопіль: СМП Астон , 2003.-220 с.
57. Цюпак І.М. Конструювання як складова дитячого дизайну// Базова програма «Я у Світі»/ упорядник О.Б.Полєвікова. –Х.: Вид.група «Основа», 2010. – С.
58. Числова О. Дизайн – основа формування сучасних промислових виробів. Еврика –V Зб.студ. наукових праць. – Івано-Франківсь, 2004.
59. Шумега С.С. Дизайн: навч.посіб. / С.С. Шумега.- Київ, 2004. – 215с.

Модуль самостійної роботи:

№ з/п	Назва теми	Кількість балів
1	<p>Психолого-педагогічні основи художньої діяльності дошкільників:</p> <p>1. Вивчити літературу з проблеми формування конструктивних вмінь дошкільників в процесі роботи з різними матеріалами (З.В.Лиштван, Н.П.Сакуліна, В.П.Ждан та інші).</p> <p>2. Вивчити досвід роботи одного з закладів дошкільної освіти щодо організації та керівництва самостійною художньою діяльністю дітей. Здійснити аналіз дитячих робіт</p>	
2	<p>Дизайн розвивального простору дитини:</p> <p>3. Створити схему-макет дизайну розвивального простору дітей в умовах закладу дошкільної освіти. Представити у зручній для сприймання формі. Долучити опис та пояснення кожних компонентів дизайну.</p> <p>4. Змайструвати будь-який елемент дизайну розвивального простору дітей в умовах закладу дошкільної освіти (на вибір студента).</p>	
3	<p>Робота дошкільників з папером та картоном:</p> <p>5. Скласти схеми нових варіантів виготовлення іграшок (не менше 3-х).</p> <p>6. Дібрати тематику виробів для дітей різних вікових груп. Скласти конспекти занять з конструювання з паперу в різних вікових групах.</p>	...
4	<p>Робота з природним матеріалом:</p> <p>7. Дібрати тематику виробів для дітей в усіх вікових групах (не менше 10 для кожної групи – група раннього віку, I молодша група, II молодша група, середня група, старша група). Представити у формі таблиці.</p> <p>8. Створити схеми виготовлення виробів з різних матеріалів (не менше 3-х).</p>	
5	<p>Робота з тканиною:</p> <p>9. Пошити творчі вироби з використанням основних ручних швів.</p> <p>10. Дібрати ілюстративний матеріал про різновиди народного художнього ткацтва та особливості українського національного одягу, характерні для різних регіонів України.</p>	
6	<p>Технологія переплетень та в'язання:</p> <p>11. Змайструвати будь-який в'язаний виріб для використання у роботі з дітьми дошкільного віку.</p> <p>12. Дібрати схеми виготовлення виробів за технологією переплетень та в'язання (не менше 3-х).</p>	
	Разом	

Індивідуальні завдання

Обов'язковим видом самостійної і науково-дослідної роботи студента є індивідуальне навчально-дослідне завдання, яке передбачене програмою навчальної дисципліни. ІНДЗ є окремим змістовим модулем, що оцінюється як частина навчального курсу. ІНДЗ – індивідуальне завдання, що передбачає вирішення конкретної практичної навчальної задачі з використанням відомого та самостійно вивченого теоретичного матеріалу. Таке завдання сприяє поглибленню та розширенню теоретичних знань студентів, розвивають навички самостійної роботи з навчальною та науковою літературою. Робота реферативного характеру повинна починатись з викладу сутності проблеми. У вступі обґрунтовується актуальність теми, її особливості, наукова і практична значущість. В основному розділі аналізуються теоретичні, експериментальні дослідження, зазначається - хто з учених вивчав цю проблему, які ідеї пропонував. Визначається основний зміст проблеми, фактори її, що її обумовлюють. Наводиться аналіз аспектів проблеми, які розглядалися вченими. Визначається межі дослідження проблеми, з'ясовуються причини її недостатньої розробленості, проблемні питання, недоліки практики, тощо У висновках подаються методичні поради щодо усунення недоліків практики, висловлюються власні думки щодо перспектив розв'язання проблеми. Список літератури містить публікації за остання 5-10 років.

Обсяг ІНДЗ - 15-20 сторінок. Максимальна оцінка за виконання і захист ІНДЗ становить 20 балів і входить до складу підсумкової оцінки за вивчення навчального курсу «Художня праця та основи дизайну».

Система оцінювання ІНДЗ

№ п/п	Критерії оцінювання, виконаної роботи	Максимальна бальна оцінка за критеріями
1.	Обґрунтування актуальності обраної теми, його відповідність темі	2
2.	Глибина аналізу досліджуваної проблеми, логіка викладення матеріалу: визначення сучасного стану проблеми і перспективність її для сучасних ЗДО; Обізнаність у науковій, методичній літературі, широта використаних авторських позицій, власне бачення розв'язання питання	5
3.	Аргументованість висновків, значущість методичних порад сформульованих студентом самостійно	2
4.	Оформлення роботи	1
Загальна кількість балів		10

Шкала відповідності оцінок за ІНДЗ

Рівні виконання ІНДЗ	Кількість набраних студентом балів
Високий	До 10 балів
Достатній	5-8 балів
Середній	4-3 балів
Низький	Нижче 2 балів

Характеристика рівнів виконання ІНДЗ.

Високий рівень виконання (до 10 балів): робота містить всі структурні компоненти. Наявна висока аргументованість висновків. Основна наукова інформація систематизована і представлена в описі. Методичні поради і висновки ґрунтовні, аргументовані. Наявне власне бачення проблеми дослідником, глибоке її знання. Науковий і фактичний матеріал оформлений аргументовано і доказово. Показані вміння самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати інформацію, користуватись джерелами інформації. Робота має творчий характер.

Достатній рівень виконання (15– 18 балів): Робота містить всі структурні компоненти. Основна наукова інформація систематизована і представлена в описі. Студент виявив знання в обсязі означеної проблеми. Володіє розумовими операціями аналізу, синтезу, узагальненням, вміє робити висновки. Матеріал роботи представлений логічно, обґрунтовано. Студент здатний самостійно опрацьовувати матеріал і оформлювати його у цілісну роботу, але не вистачає власних суджень, свого бачення щодо розв'язання обраної теми роботи.

Середній рівень виконання (10-15 балів): студент виявляє вміння працювати з науковими, методичними джерелами. Має окремі труднощі в узагальненні та систематизації матеріалу. Методичні поради незмістовні. Відсутнє власне бачення розв'язання проблеми. Робота має більш описовий, ніж аналітичний характер.

Низький рівень виконання (нижче 10 балів): Неякісне оформлення роботи. Студент відтворює незначну частину завдання, діє в межах поставлених умов, але виконання їх поверхове. Показує незнання спеціальної термінології. Не вміє здійснювати аналітичний опис наукового матеріалу. Має нечітке уявлення про проблему, що вивчається.

Нижче представлена тематика ІНДЗ, яка може розглядається як орієнтовна. Кількість таких завдань повинна дорівнювати кількості студентів в академічній групі, щоб запобігти повторення, дублювання матеріалу і забезпечити самостійність у виконання творчих завдань.

Орієнтовна тематика індивідуальних навчально-дослідних завдань з художньої праці та основ дизайну:

1. Історія виникнення та значення оригамі для розвитку дитини.
2. Робота з лоскутами.

3. Вишивання за п'яльцями.
4. Азбука макраме.
5. Робота з пап'є-маше.
6. Палітурні роботи.
7. Вирізування за шаблоном.
8. Матеріал і найпростіші способи праці.
9. Робота з металом.
10. Робота з пластмасою.
11. Робота з деревиною.
12. Глина та пластилін.
13. Робота з покидьковим матеріалом.
14. Методика виготовлення іграшок з природного матеріалу.
15. Художня праця в тісному контакті з родиною.
16. Основи художньої обробки різних матеріалів.
17. Правила безпеки роботи дошкільників з різноманітним матеріалами.
18. Робота з м'якою іграшкою в закладі дошкільної освіти.
19. Амігурумі – особливості використання у роботі з дітьми дошкільного віку.
20. Вироби з текстильних матеріалів.
21. Основи дизайну розвивального простору в умовах закладу дошкільної освіти.

Критерії оцінювання усної відповіді студента на семінарському занятті

У процесі вивчення курсу «Художня праця та основи дизайну» оцінка знань студентів здійснюється у формі усного опитування (відповіді на семінарських заняттях), аналіз занять та проведення фрагментів занять з художньої праці, поточного тестування (письмового), оцінки за виконання самостійної та індивідуальної роботи. Підсумкова оцінка у 100 - бальній системі є сумою зазначених складових.

Відповіді на семінарських заняттях оцінюються за наступними критеріями:

3 бали – відповідь студента повинна бути глибокою, логічно побудованою, доказовою, обґрунтованою, точною, чіткою; викладена літературною мовою з використанням відповідних наукових понять.

3 відповіді повинна проступати системність та осмисленість знань, міцність, самостійність, глибина мислення, вільне володіння навчальним матеріалом, аргументований аналіз викладеного із самостійною критичною оцінкою окремих положень, фактів.

2 бали – відповідь студента повна, глибока, логічно побудована, доказова, обґрунтована, чітка, систематизована. Виявлено глибину мислення, аргументовано, проаналізовано питання, однак з деякими неточностями чи мовними огріхами.

1 бал – студент розуміє основний навчальний матеріал, головні теоретичні положення і факти, вміє наводити власні судження, здатний з помилками й неточностями дати визначення понять, вміє застосувати теоретичні знання. Відповідь правильна, але неповна, недостатньо осмислена.

0,5 бали – студент засвоїв менше половини навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення, елементарно викладає думку. Виклад нелогічний, непослідовний, недостатньо грамотний.

0 балів – студент засвоїв незначну частину навчального матеріалу, має нечіткі уявлення про об'єкт вивчення, елементарно викладає думку. Виклад нелогічний, непослідовний, безграмотний.

ПИТАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ
Модульна контрольна робота

П.І.Б. студента _____
Дата виконання _____

1. Програма виховання та навчання у дитячому садку передбачає на заняттях з художньої праці:

- а) виховання працьовитості;
- б) розвиток моторики та творчих здібностей;
- в) організацію дозвілля дітей;
- г) підготовку до майбутньої професії.

2. Декоративне малювання у дитячому садку це:

- а) малювання орнаментів;
- б) малювання сюжетних картин;
- в) малювання пейзажів;
- г) малювання без пензлика.

3. Декоративне малювання виконують:

- а) на папері та картоні;
- б) на виробках з глини;
- в) на виробках з пап'є-маше;
- г) на всіх зазначених носіях.

4. Заняття з художньої праці у дошкільному закладі проводяться починаючи з:

- а) групи раннього віку;
- б) II молодшої групи;
- в) середньої групи;
- г) старшої групи.

5. Заняття з художньої праці відносяться до сфери:

- а) морального виховання;
- б) трудового виховання;
- в) естетичного виховання;
- г) розумового виховання.

6. Планування занять з художньої праці здійснюється:

- а) вихователем;
- б) методистом;
- в) завідуючим;
- г) вихователем разом із методистом.

7. Заняття з художньої праці в дошкільному закладі триває:

- а) 20 хвилин;
- б) 25 хвилин;
- в) 30 хвилин;
- г) 35 хвилин.

8. Відтворення природних форм у дитячих роботах називається:

- а) стилізація;
- б) аплікація;
- в) декоративне малювання;
- г) трансформація.

9. Під час розглядання творів декоративного мистецтва треба вчити дітей виділяти:

- а) елементи орнаменту, кольорове рішення, композицію, ритм;
- б) задум художника, почуття, які викликає робота;
- в) виховний вплив твору, його значення для формування особистості.

10.Зображення, виконане до заняття з матеріалів і в техніці, у якій працюватимуть діти, називається:

- а) заготовка;
- б) ескіз;
- в) зразок;
- г) демо-версія.

11.Наочне пояснення, як діяти, називається:

- а) роз'яснення;
- б) показ;
- в) розповідь;
- г) допомога.

12.Вказівка як методичний прийом частіше всього використовується:

- а) для пояснення нового матеріалу;
- б) для заохочення дітей;
- в) для виправлення помилок;
- г) для закріплення матеріалу.

13.Творчо використовувати навички, набуті на заняттях з художньої праці діти повинні:

- а) вдома;
- б) на прогулянці;

- в) на інших заняттях;
- г) під час самостійної художньої діяльності.

14. Технічні прийоми декоративного малювання слід показувати так, щоб:

- а) пояснення випереджало дію;
- б) дія випереджала пояснення;
- в) слова і рухи збігалися у часі.

15. З якої форми слід вчити дитину вирізувати коло:

- а) коло більшого розміру;
- б) трикутник;
- в) квадрат;
- г) смуга.

16. При навчання декоративного малювання вихователь повинен:

- а) допомагати дітям у разі необхідності;
- б) завжди допомагати;
- в) не втручатися у діяльність дітей.

17. Що з переліченого не є методичними прийомами навчання дітей художньої праці:

- а) натура, зразок;
- б) показ, пояснення;
- в) запитання, вказівки;
- г) вміння розповідати.

18. На початковому етапі навчання художньої праці дітей слід навчати малюванню на:

- а) папері;
- б) пласкому предметі;
- в) об'ємному предметі.

19. Що з зазначеного використовується на першому етапі у навчанні дітей художньої праці:

- а) малювання візерунка у трикутнику або ромбі;
- б) малювання візерунка на пласкому предметі;
- в) малювання візерунка на об'ємному предметі;
- г) малювання візерунка за задумом дітей.

20. Що з зазначеного використовується на кінцевому етапі у навчанні дітей художньої праці:

- а) малювання візерунка у трикутнику або ромбі;
- б) малювання візерунка на пласкому предметі;

- в) малювання візерунка на об'ємному предметі;
- г) малювання візерунка за задумом дітей.

21. Заняття з ліплення у старшій групі проводяться:

- а) двічі на тиждень;
- б) один раз на два тижні;
- в) один раз на тиждень;
- г) один раз на місяць.

22. Вирізування декоративних елементів (витинанок) розпочинається:

- а) у II молодшій групі;
- б) у середній групі;
- в) у старшій групі;
- г) не застосовується в дитячому садку.

23. Складений на основі елементів того чи іншого видів декоративного мистецтва зразок, який зберігає певний стиль, називається:

- а) стильовий зразок;
- б) стильовий показ;
- в) стильова натура;
- г) демонстрація.

24. Зазначте завдання, які вирішує вихователь на заняттях з художньої праці:

- а) _____
- б) _____
- в) _____

25. Зазначте основні особливості заняття з художньої праці:

- а) _____
- б) _____
- в) _____

26. Зазначте основні причини важливості художньої праці в дошкільному віці:

- а) _____
- б) _____
- в) _____

27. Для підготовки дітей до занять з художньої праці вихователь застосовує такі методи:

- a) _____
- б) _____
- в) _____

28. Назвіть форми унаочнення на заняттях з художньої праці:

- a) _____
- б) _____
- в) _____

29. Назвіть три типи занять з художньої праці:

- a) _____
- б) _____
- в) _____

30. Наведіть приклад дитячої роботи до теми «Декоративна аплікація»:

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ЕКЗАМЕН

1. Характерні особливості художньої праці у закладі дошкільної освіти.
2. Становлення художньої діяльності дитини дошкільника.
3. Види викладання художньої діяльності дитині дошкільнику.
4. Програми дошкільного виховання та навчання щодо художньої праці. Розвиток художньо творчих здібностей (у дітей дошкільного віку).
5. Програми рекомендованих Міністерством освіти і науки України.
6. Аналіз міністерських програм з навчання і виховання дітей дошкільного віку.
7. Методика користування міністерськими програмами для роботи на заняттях з художньої праці.
8. Художній образ у творчій роботі з дисципліни художньої праці.
9. Розвиток моторики та творчих здібностей дитини на заняттях з художньої праці.
10. Художня діяльність та творчі здібності дитини дошкільника.
11. Дитяча прикладна творчість на заняттях зі художньої праці.
12. Планування роботи з художньої праці в дошкільному закладі.
13. Структура календарного планування і художня діяльність дитини дошкільника .
14. Використання різної тематики для складання календарного планування.
15. Вправи по написанню календарного планування на один місяць.
16. Заняття з художньої праці у системі дошкільного навчання
17. Особливості розвитку художньої діяльності у дітей дошкільного віку.
18. Особливості занять з художньої праці в дошкільному закладі.
19. Розвиток художньо творчих здібностей (у дітей дошкільного віку). Розвиток творчих здібностей на прикладі колористичних художніх композицій засобами живописного та декоративного зображення.
20. Колір і композиція, статична і динамічна композиції, художній образ у творчій роботі.
21. Робота вихователя у вихованні дітей до художньо ї працездатності.
22. Художнє виховання, методи і засоби художнього виховання, зміст і цілі художнього виховання.
23. Колаж, як сучасний вид роботи на заняттях з художньої праці.
24. Декоративне оформлення композиції у техніці – колаж.
25. Декоративні колажі з зображеннями архітектурних споруд та транспорту.
26. Формування у дошкільників інтересу до зображувальної діяльності.
27. Різні мальовничі технік, різні художні матеріали, досвід зображувальної діяльності за допомогою видів образотворчого мистецтва.
28. Освітнє середовище дошкільного закладу засобами художньої праці.
29. Види приміщення для проведення занять художньої праці.
30. Види оформлення кабінету для проведення занять з художньої праці.
31. Види занять з художньої праці в ЗДО.
32. Дизайн – основа занять художньою працею у ЗДО.

33. Створення умов, необхідних для організації художньої діяльності.
34. Загальна характеристика необхідних умов необхідних для художньої діяльності.
35. Художні композиції як виставка і візуальний ряд;
36. Художні композиції з пластиліну;
37. Художні композиції з паперової пластики;
38. Художні композиції в живопису та графіці;
39. Змішані техніки в виконанні художньо-декоративних композицій з сучасних матеріалів. Казково-сюжетні творчі композиції які використовуються при оформленні інтер'єрів приміщень для занять з художньої праці у ЗДО, що створює необхідні умови для успішного навчання дітей.
40. Формування у дошкільників інтересу української народної іграшки .
41. Історія виникнення народної іграшки.
42. Художні матеріали при виготовленні різних видів народної іграшки.
43. Досвід зображувальної діяльності у видах та жанрах образотворчого мистецтва.
44. Ляльковий театр та театральні ляльки у ЗДО.
45. Гра, як головний мотив творчої діяльності дитини.
46. Історія виникнення лялькового театру та лялькової гри.
47. Перші ляльки – петрушки,види ляльок у театральному мистецтві.
48. Використання технічних засобів у ляльковому театральному мистецтві.
49. Вплив ляльки на ігрову діяльність дитини.
50. Рольові ігри дітей засобами ляльок , як засіб здорового психічного розвитку особистості дитини.
51. Писанка, як кращій зразок виду художньої діяльності дитини.

ЗАВДАННЯ ДЛЯ КОМПЛЕКСНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Варіант завдання № 1

Тема. Народне мистецтво витинанки

1. Дайте визначення поняттю «витинанка».
2. Назвіть види витинанок.
3. Зазначте особливості виконання витинанок.
4. Підготувати презентаційну папку одного з виду витинанок (за вибором студента), зі зразками адаптованими для дітей старшого дошкільного віку.

Варіант завдання № 2

Тема. Центри народних художніх промислів України

1. Розглянути розділ «Мистецтвознавчий огляд народних художніх промислів України» ст. 27-43 [Луцан Н.І. Декоративно-прикладне мистецтво та основи дизайну. Навчально методичний посібник. – К.: Видавничий Дім «Слово», 2009. – 172 с.]:
2. Виконати практичне завдання подане на с. 41-42, підготуватися до написання контрольної роботи з теми.
3. Підготувати презентаційну папку одного виду декоративно-прикладного мистецтва України (за вибором студента), зі зразками адаптованими для дітей старшого дошкільного віку.

Варіант завдання № 3

Тема. Ознайомлення з писанкарством

1. Дайте визначення поняттю «писанка». Назвіть види писанок.
2. Визначте особливості технології виготовлення писанок.
3. Зазначте виникнення та розвиток писанкарства на Україні..
4. Підготувати презентаційну папку писанок (за вибором студента), зі зразками адаптованими для дітей старшого дошкільного віку.

Характеристика критеріїв оцінювання комплексних контрольних робіт з фахових дисциплін спеціальності “Дошкільна освіта”.

Високий рівень виконання (“відмінно” - 5 балів): робота містить всі структурні компоненти. Наявна висока аргументованість висновків. Основна педагогічна, наукова інформація систематизована і представлена в описі. Методичні поради і висновки ґрунтовні, аргументовані. Наявне власне бачення проблеми студентом, глибоке її знання. Науковий і фактичний матеріал оформлений аргументовано і доказово. Показані вміння самостійно аналізувати, оцінювати, узагальнювати інформацію, користуватись її джерелами. Робота має творчий, практичний характер.

Достатній рівень виконання (“добре” - 4 бали): робота містить всі структурні компоненти. Основна наукова інформація систематизована і представлена в описі. Студент виявив знання в обсязі означеної проблеми. Володіє

розумовими операціями аналізу, синтезу, узагальненням, вмiє робити висновки. Матерiал роботи представлений логiчно, обґрунтовано. Студент здатний самостiйно опрацьовувати матерiал i оформлювати його у цiлісну роботу, але не вистачає власних суджень, свого бачення щодо розв'язання обраної теми роботи.

Середній рiвень виконання (“задовiльно” - 3 бали): студент виявляє знання, вмiння працювати з науковими, методичними джерелами. Має утруднення в узагальненнi, систематизацiї матерiалу. Методичнi поради незмiстовнi. Вiдсутнє власне бачення розв'язання проблеми. Робота має бiльш описовий нiж аналітичний характер.

Низький рiвень виконання (“незадовiльно” - 2 бали): неохайне оформлення роботи. Студент вiдтворює незначну частину завдання, дiє в межах поставлених умов, але виконання їх поверхове. Показує незнання спецiальної термiнологiї. Не вмiє здiйснювати аналітичний опис наукового матерiалу. Має нечiтке уявлення про проблему, що розглядається.

Інформаційні матеріали бібліотеки по забезпеченню навчальними підручниками (посібниками)

з дисципліни «Художня праця та основи дизайну»

з/п №	Найменування навчальної дисципліни	Автор підручника (навчального посібника тощо)	Найменування підручника (навчального посібника тощо)	Найменування видавництва, рік видання	Кількість примірників
1.	«Художня праця та основи дизайну»	За ред. З.Н. Борисової.	Виховання дошкільника в праці	2-е видання, доопрацьоване і доповнене. - К.: ВПОЛ, 2002.	-
2.	«Художня праця та основи дизайну»	Калузька Л.В.	Художня праця у дитячому садку: Конспект лекцій	К.: ІСДО, 1995.	-
3.	«Художня праця та основи дизайну»	Шумега С.С.	Дизайн	навч.посіб. / С.С. Шумега.- Київ, 2004. :- 215с.	-
4.	«Художня праця та основи дизайну»	Ботюк О.	Конструювання з паперу методом орігамі	Тернопіль: Навчальна книга, 2002.	-
5.	«Художня праця та основи дизайну»	Калузька Л.В.	Дивокрай. Вибрані дидактико-методичні матеріали у 2-х книгах для працівників дошкільних закладів.	Кн.1/Л.В.Калузька.- Тернопіль: Мандрівець, 2005. – 320 с.	-
6.	«Художня праця та основи дизайну»	упор. Н.В. Погребняк, А.Ф. Михайліченко	Використання нетрадиційних технік, як засіб творчого розвитку дітей дошкільного віку.	Дайджест 2/ – Запоріжжя: ТОВ «ЛПС» ЛТД, 2006. – 100 с.	-